

**SELVITYS KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEIDEN
TOTEUTTAMISESTA HELSINGIN KAUPUNGIN TYTÄRYHTEISÖISSÄ**

Ympäristösuunnittelijan opinnäytetyö

Kestävä Kehitys, Forssa

syksy 2020

Tiia Tuomisto

Tekijä	Tiia Tuomisto	Vuosi 2020
Työn nimi	Selvitys kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisesta Helsingin kaupungin tytäryhteisöissä	
Ohjaajat	Sirpa Ojansuu, Pirita Kuikka	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyössä selvitettiin Helsingin kaupungin tytäryhteisöjen kestävän kehityksen tuntemusta ja toimeenpanoa. Helsingin kaupunki laajentaa YK:lle raportoimaansa vapaaehtoista toimeenpanoraportointia tarkastelemaan koko konsernia. Opinnäytetyön tuloksia hyödynnetään toimeenpanoraportissa, joka julkaistaan keväällä 2021. Tutkimus toteutettiin monimenetelmätutkimuksena, jossa kysely lähetettiin kaikille 83 tytäryhteisöjen vastuuhenkilöille ja heistä kymmentä lisäksi haastateltiin.

Tutkimuksessa selvisi, että kestävä kehitys tunnetaan yhteisöissä kohtalaisen hyvin, mutta pääsääntöisesti ekologisesta näkökulmasta. Toimintastrategioissa havaittiin yhteneväisyyksiä Agenda 2030 -tavoitteisiin, mutta kaupunkistrategia määrittelee tytäryhteisöjen toimintaa enemmän. Kestävän kehityksen edistämistä ei siten seurata Agenda 2030 -tavoitteiden kautta. Laajentuva raportointi edesauttaa sitä, että kestävän kehityksen näkökulmat tulevat tarkastelluiksi myös yhteisöissä, joissa kestävä kehitys ei ole ydinosaamista.

Osana opinnäytetyötä luotiin KeKe-kortit, joilla visualisoitiin tytäryhteisöjen nykytilannetta kestävän kehityksen kannalta. Kortit sisältävät myös luokittelun aloittaviin, kehittyviin ja edistyneisiin yhteisöihin, joilla havainnollistettiin nykytilanteen tasoa ja määriteltiin ohjaustarpeita. Haastatellut yhteisöt tunnistivat luokittelukriteerien avulla oman luokkansa.

Avainsanat Agenda 2030, kaupunki, kaupunkiympäristö, kestävä kehitys,
toimeenpanoraportti

Sivut 69 sivua, joista liitteitä 9 sivua

Author	Tiia Tuomisto	Year 2020
Subject	Survey on Implementation of Sustainable Development Goals in the subsidiaries of the City of Helsinki	
Supervisors	Sirpa Ojansuu, Pirita Kuikka	

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to investigate the level of familiarity of the subsidiaries of the City of Helsinki with the Sustainable Development Goals (SDGs). The aim was to gain a deeper understanding of how well the SDGs are known and if they are integrated into the strategic plans. The commissioner of the thesis was the city of Helsinki. Helsinki will use the results of the thesis when reporting Voluntary Local Review (VLR) to the United Nations in the spring of 2021.

The study was conducted by creating a survey for all 83 subsidiaries and interviewing ten of them. The study showed that Sustainable Development is well-known among the subsidiaries, however, mostly for the environmental aspect. In addition, the strategic plans were congruent with SDGs, nevertheless the goals are not used as a guideline when reporting the progress. Interviewed subsidiary companies responded positively on reporting their sustainable development progress even if this meant increasing the reporting since a broader reporting for the VLR helps the City of Helsinki reach its goals.

Along the survey, also the so called SD-cards (KeKe-kortit) were created. The cards were used to visualize the current state of sustainable development within the subsidiaries. With the help of the cards, the City of Helsinki can guide the companies to reach the goals.

Keywords Sustainable development, survey, sustainable urban development, Sustainable Development Goals, Voluntary Local Review

Pages 69 pages including appendices 9 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Helsingin kaupunkikonserni	2
2.1	Kaupungin johto	3
2.2	Tarkastusvirasto	3
2.3	Kaupunginkanslia	4
2.4	Toimialat	4
2.5	Liikelaitokset	5
2.6	Helsingin kaupungin tytäryhteisöt	6
2.6.1	Tytäryhteisöjen kuvaus	7
2.6.2	Tytäryhteisöjen tehtävät	9
3	Kestävä kehitys	9
3.1	Kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030	11
3.2	Kaupunkien rooli Agenda 2030 -tavoitteiden toteuttamisessa	12
3.2.1	Helsingin kaupungin kaupunkistrategia 2017–2021	15
3.2.2	Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikka	18
3.3	Toimeenpanoraportointi YK:lle	18
3.3.1	Helsingin kaupungin toimeenpanoraportti 2019	19
3.3.2	Helsingin kaupungin toimeenpanoraportti 2021	22
3.4	Kestävän kehityksen arviointi	23
4	Opinnäytetyön tutkimusmenetelmät ja perustelut	25
4.1	Kysely	27
4.2	Haastattelut	28
4.3	Tytäryhteisöjen tilannekartoitus raporteista ja muusta aineistosta	30
5	Tulokset	31
5.1	Kyselyn tulokset	31
5.2	Haastattelut	36
5.3	KeKe-kortit	40
5.4	Tytäryhteisöjen luokittelu ja luokittelukriteerit	41
5.5	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	44
6	Kehitysehdotukset	45
7	Johtopäätökset	47
8	Pohdinta	48
	Lähteet	51

Liitteet

- Liite 1 Kysely
- Liite 2 Kyselyn vastaukset tavoitteista ja seurannasta (kysymys 8)
- Liite 3 Kyselyyn vastanneiden lisätietoa (kysymys 12)
- Liite 4 KeKe-kortteja

1 Johdanto

Kestävän kehityksen Agenda 2030 -tavoitteet ovat YK:n jäsenmaiden vuonna 2015 asettamia tavoitteita. Tavoitteita on yhteensä 17 ja periaatteena on äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja kestävä kehitys, joka huomioi ekologisuuden, talouden ja ihmisen tasavertaisesti päätöksenteossa ja toiminnassa. Valtiolliselle tasolle laaditut tavoitteet toimivat suuntaviivoina, jotta kestävämpi tila saavutetaan Agenda 2030:n mukaisesti vielä seuraavan kymmenen vuoden aikana. (UN, 2015)

Keväällä 2020 globaalien pandemian aikana valtiot sulki rajojaan, mutta muuttuvan ilmaston edessä valtiollisia rajoja ei pystytä sulkemaan ilmastonmuutoksen vaikutuksilta. Tämän vuoksi kestävä kehitys on sisällytettävä tavoitteisiin ja ennen kaikkea tekoihin. New York tunnisti Agenda 2030 -tavoitteet kaupunkitasolla ratkaistaviksi ja laati ensimmäisenä kaupunkina toimeenpanoraportin YK:lle. New Yorkin mallin mukaisesti Helsingin kaupunki laati toimeenpanoraportin vuonna 2019, ensimmäisenä Euroopan kaupunkina.

Kestävän kehityksen tavoitteita toteuttavana pääkaupunkina Helsinki haluaa toimia kestävän kaupunkikehityksen suunnannäyttäjänä ja esimerkkinä Euroopassa. Vihreään kasvuun pyrittäessä kestävän kehityksen näkökulmat on huomioitu laajasti kaikessa toiminnassa ja vaikutusalueilla. Kaupunkikehityksessä huomioidaan energiatehokkuus ja ympäristöystävällisyys, mutta myös sosiaalinen kestävyys. Helsingin tavoittelemalla hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä toteutuu yhdessä tekemällä ja tavoitteellisella toiminnalla. (Helsingin kaupunki, 2019a, ss. 2–4)

Vuonna 2020 tarkoituksena on ottaa toimeenpanoraportoinnissa tarkasteluun laajemmin myös tytäryhteisöt, joihin kaupungilla on kirjanpitolailla (Helsingin kaupunki, 2019a, s. 3) määritelty määräysvalta. Helsingin kaupungin tytäryhteisöjen tukeminen ja ohjaaminen vaikuttaa siihen, miten laaja-alaisesti toimintaohjelma Agenda 2030 toteutuu Helsingin kaupungin toiminnassa paikallisella tasolla.

Helsingin kaupunki yhdessä tytäryhteisöjen kanssa muodostavat Helsingin kaupunkikonsernin. Yhteisöjä on yhteensä 83 ja ne ovat muun muassa kiinteistöjä ja asuntoyhtiöitä, markkinaehtoisesti toimivia osakeyhtiöitä, pysäköintilaitoksia sekä kulttuurista ja urheilupalveluita tuottavia yhteisöjä ja säätiöitä. Omistajastrategian yksi näkökulmista on tukea ja kehittää yhteisöjen toimintaa pitkällä aikavälillä. (Helsingin kaupunki, 2020a, ss. 2–4)

Tämä tutkimuksellinen opinnäytetyö tilattiin kartoittamaan Helsingin kaupungin tytäryhteisöjen nykytilannetta, kestävä kehityksen tavoitteiden tuntemusta sekä niiden toteuttamista toiminnassa. Toimeksiantajana Helsingin kaupunki hyödyntää opinnäytetyön tuloksia laatiessaan seuraavan toimeenpanoraportin YK:lle. Helsingin toimeenpanoraportti valmistuu keväällä 2021.

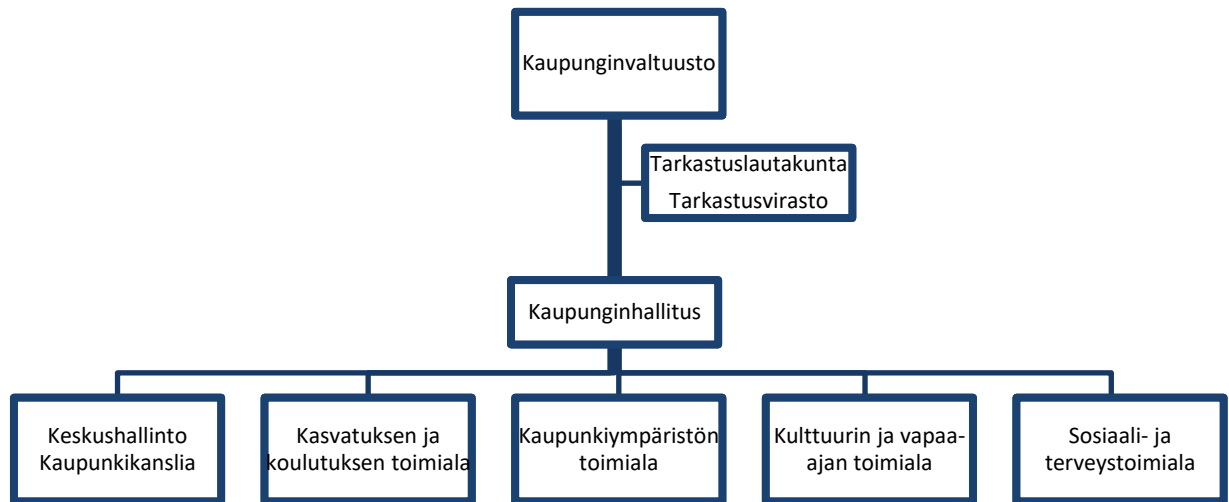
2 Helsingin kaupunkikonserni

Helsingin kaupunki sekä yhtiöt ja säätiöt, joissa kaupungilla on määräysvaltaa, muodostavat yhdessä Helsingin kaupunkikonsernin. Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan omistus- ja hallintorakennetta, joka mahdollistaa kaupungin ja sen yhteisöjen yhteistyön. Yhteisöjen tarkoituksena on täydentää kaupungin palveluja ja hoitaa tukipalveluita, joita kaupunkikonserni tarvitsee toimiakseen eri osa-alueilla. (Helsingin kaupunki, 2020b)

Yhteisöt, joissa kaupungilla on yli 50 %:n osakkeenomistajuus, ovat kaupungin tytäryhteisöjä ja siten kaupungilla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta (Helsingin kaupunki, 2020c). Tässä opinnäytetyössä on keskitytty tytäryhteisöihin ja niihin viitataan yhteisinä.

Kuvassa 1 (s. 3) kuvataan yksinkertaistetusti Helsingin kaupunkiorganisaation rakennetta. Kaupungin johtoon kuuluvat kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja pormestarit ohjaavat toimialojen toimintaa. (Helsingin kaupunki, 2020d)

Kuva 1. Kuvaus Helsingin kaupungin organisaatorakenteesta. (Helsingin kaupunki, 2020d)

2.1 Kaupungin johto

Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen konsernijaosto sekä pormestari ja apulaispormestarit muodostavat konsernijohdon. Kuntalaki määrittää konsernin johdon tehtävät ja ne on määrätty kaupunginhallituksen johtosäännöissä. Tytäryhteisöt raportoivat osavuosisikatsaukset konsernijohdolle ja johdon tehtävänä on valvoa tytäryhteisöjen toimintaa ja tulosta seurantaraporttien avulla. (Helsingin kaupunki, 2020d)

Kaupungin toiminnasta vastaa kaupunginvaltuusto, jossa vaikuttaa 85 vaaleilla valittua valtuutettua. Kaupunginvaltuuston alaisena toimiva kaupunginhallitus koostuu 15 jäsenestä, jotka hallituksena johtavat kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta. Hallituksen muodostavat pormestari ja neljä apulaispormestaria ja valtuuston valitsevat jäsenet. Pormestari ja apulaispormestarit ovat valtuuston valitsemia päätoimisia luottamushenkilöitä. (Helsingin kaupunki, 2020d)

2.2 Tarkastusvirasto

Tarkastusvirasto on kaupunginvaltuuston ja tarkastuslautakunnan alainen, ulkoisen valvonnan yksikkö. Tarkastusvirasto on lautakunnan apuna sidonnaisuusilmoituksiin

liittyvässä valvonnassa. Lautakunnan apuna virasto arvioi lautakunnan asettamien tavoitteiden toteutumista sekä toimien tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden järjestämistä. Osa lakisääteisistä tilintarkastuksista hoidetaan tarkastusvirastossa sovitusti tilintarkastajan kanssa. Viraston nimi muutettiin Tarkastusvirastoksi vuonna 1998, jota ennen se tunnettiin revisiovirastona. (Helsingin kaupunki, 2020e)

2.3 Kaupunginkanslia

Kaupunginvaltuuston ja hallituksen suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanovirastoa kutsutaan kaupunginkansliaksi. Kaupunginkanslia on jaettu kuuteen eri osastoon, joissa toimii suunnittelijoita sekä erityissuunnittelijoita, projektipäälliköitä, yritysneuvoja, uravalmentajia, kirjaajia, virastomestareita, sisäisiä tarkastajia sekä asiamiehiä ja kaupunginasiamiehiä. Kaupunginkanslia on kaupunginhallituksen alainen virasto. (Helmi, n.d.-a)

2.4 Toimialat

Helsingin kaupungin toiminta on jaettu neljään toimialaan: Kasvatus ja koulutus, Kaupunkiympäristö, Kulttuuri ja vapaa-aika sekä Sosiaali ja terveys. Apulaispormestarit toimivat toimialalautakuntiensa puheenjohtajina. Jokainen toimiala koostuu palvelukokonaisuuksista ja jaostoista, joiden vastuulla on huolehtia toimialansa tehtävistä. (Helsingin kaupunki, 2020d) Taulukossa 1 on kaikki toimialat ja niiden keskeisimmät tehtävät lyhyesti.

Taulukko 1. Helsingin toimialat ja niiden keskeiset tehtävät

Kasvatus ja koulutus	<ul style="list-style-type: none"> - Kasvattaa, opettaa ja sivistää Helsingin kaupungin asukkaita sekä kehittää monipuolista opetustarjontaa - Opetusta tarjotaan varhaiskasvatuksesta lähtien lukio- ja ammatilliseen koulutukseen - Suomenkielinen työväenopisto sekä ruotsinkielinen palvelukokonaisuus ja vapaa sivistystyö (Helsingin kaupunki, 2017a).
-----------------------------	---

(jatkuu)

Taulukko 1 (jatkuu)

Kaupunkiympäristö	<ul style="list-style-type: none"> - Kaupunkiympäristön suunnittelu, kaavoitus, rakentaminen ja rakennusvalvonta sekä ympäristöön ja ylläpitoon liittyvät palvelut - Käsittelee lupia, maankäyttöä ja kaupunkirakennetta, joihin kuuluvat myös rakennukset ja kaupungin yleiset alueet - Pelastuslaitos ja HKL ovat kaupunkiympäristön toimialaan kuuluvia, mutta omilla johtokunnillaan (Helsingin kaupunki, 2020f)
Kulttuuri ja vapaa-aika	<ul style="list-style-type: none"> - Tukee kaupunkilaisten sivistystä sekä henkistä ja fyysistä hyvinvointia - Ylläpitää eri-ikäisten helsinkiläisten hyvinvointiin, sivistymiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen liittyviä mahdollisuuksia - Neljä kokonaisuutta; kirjasto, kulttuuri, liikunta ja nuorisotoiminta - Kulttuurin ylläpitäminen; tapahtumat, taide, elämykset ja virikkeet - Kulttuurikeskus, taidemuseo HAM, kaupunginmuseumuseo ja kaupunginorkesteri, kaupunginkirjasto, nuorisotoiminta ja liikunta. (Helsingin kaupunki, 2020g)
Sosiaali- ja terveystoimi	<ul style="list-style-type: none"> - Palvelukokonaisuudet; perhe- ja sosiaalipalvelut, terveys- ja päihdepalvelut ja sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut sekä näiden hallinto - Tuottaa kaiken ikäisille helsinkiläisille hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta (Helsingin kaupunki, 2020h)

2.5 Liikelaitokset

Kunta voi perustaa liikelaitoksen hoitamaan kunnalle kuuluvaa tehtävää tai palvelua.

Helsingin kaupungin liikelaitoksia ovat Helsingin kaupungin liikennelaitos, Palvelukeskus

Helsinki, Rakentamispalveluliikelaitos Stara, Taloushallintopalvelut ja Työterveys Helsinki.

Taulukossa 2 on lueteltuna Helsingin kaupungin liikelaitokset ja niiden keskeisimmät tehtävät.

Taulukko 2. Helsingin kaupungin liikelaitokset

Taloushallinto eli Talpa	<ul style="list-style-type: none"> - Palveluja toimialoille ja liikelaitoksille sekä taloushallintopalvelut osalle osakeyhtiöistä - Kirjanpitoa, ostolaskuja ja laskutusta sekä maksuliikennettä ja palkanlaskentaa - Toimii kaupungin johdon tukena toiminnan ja talouden suunnittelussa ja sen seurannassa, eli tilinpäätöksiä laatimisessa ja kuukausiraportoinnissa (Helsingin kaupunki, 2020i)
---------------------------------	--

(jatkuu)

Taulukko 2 (jatkuu)

Rakentamispalveluliikelaitos Stara	<ul style="list-style-type: none"> - Rakentamisen, hoidon ja logistiikan palveluita Helsingin kaupunkiympäristössä - Huolehtii kaupungin tiloista, rakentaa ja hoitaa katujen ja puistojen ylläpidon sekä huolehtii kaupunkiluonnosta ja -vesistöistä - Kuntatekninen tuotanto ja kaupunkitekniikan ylläpito - Tarjoaa palveluita kaikkeen, mitä toimiva kaupunki tarvitsee, jopa erityisosaamista aina maaperätutkimuksista taiteeseen (Helsingin kaupunki, 2020j)
Palvelukeskus Helsinki	<ul style="list-style-type: none"> - Kumppanina Helsingin kouluissa, päiväkodeissa, seniorikeskuksissa ja palvelutaloissa sekä sairaaloissa - Vastaa ruokapalveluista ja hyvinvointipalveluista sekä puhelinpalveluista kaupungin toimialoilla ja liikelaitoksissa - Asukas-, potilas-, oppilaitos- ja henkilöstöruokaluja sekä kotiasumisen tukemista kotiaterioin, turvapuhelinpalveluin sekä etähoidolla - Puhelinpalveluja asiakaspalvelusta tukipalveluihin ja puhelinvaihteisiin (Helsingin kaupunki, 2020k)
Työterveys Helsinki	<ul style="list-style-type: none"> - Maan suurimman työnantajan oma työterveysyksikkö - Vastaa kaupungin toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen noin 40 000 työntekijän työterveyspalveluiden tuottamisesta - Tietää ja tuntee jopa 800:n eri ammattin työnkuvat ja arjen erityispiirteet sekä tarpeet (Helsingin kaupunki, 2020l)
Helsingin kaupungin liikennelaitos HKL	<ul style="list-style-type: none"> - Huolehtii kaupunkilaisten joukkoliikennematkoista sekä joukkoliikenteen infrastruktuurista - Metro, raitioliikenne ja kaupunkipyörät - Jopa puolet joukkoliikenteen matkoista matkataan HKL:n palveluilla (Helsingin kaupunki, 2020m)

2.6 Helsingin kaupungin tytäryhteisöt

Tytäryhteisöjen toiminnan ohjauksesta vastaa konserniohjausyksikkö. Sen toimialaan kuuluvat konserni- ja omistajaohjauksen koordinointi-, kehittämis- ja valmistelutehtävät sekä konserniyhteisöjen talousseuranta ja raportointi, lisäksi kaupunkikonsernia ja sen rakenteisiin liittyviä erillisselvityksiä. Yksikön tehtävänä on kehittää ja ylläpitää konserniohjauksen tietojärjestelmiä sekä kouluttaa tytäryhteisöjen hallituksen puheenjohtajia, toimitusjohtajia tai muuta henkilöstöä. Omistajapolitiikan tarkoituksena on liittää yhteisöt kaupunkistrategiaan ja varmistaa niille asetettujen tavoitteiden toteutuminen. Kaupungin toiminta on mahdollisimman avointa. (Helmi, n.d.-b; Helsingin kaupunki, 2020a, s. 3)

Konserniohjauksella yhtenäistetään muun muassa tytäryhteisöjen hallinto- ja johtamiskäytäntöjä ja varmistetaan, että sisäinen valvonta järjestetään asianmukaisesti. Konserniohjauksella myös määritellään kaupungin ja tytäryhteisöjen väliset ja sisäiset hallinto- ja menettelytavat. Määritetyillä periaatteilla varmistetaan, että yhteisöissä hoidetaan kaupungin omistuksia tarkoituksenmukaisesti ja luotettavasti sekä kaupunginkonsernin etu turvaten. (Helsingin kaupunki, 2020a, ss. 3–4)

2.6.1 Tytäryhteisöjen kuvaus

Yhteisöt, säätiöt, yhdistykset ja muut yhteisöt, joissa kaupungilla on yli 50 prosentin osakkeenomistajuus, ovat kaupungin tytäryhteisöjä ja siten kaupungilla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Omistajastrategian perustana on kaupunkikonsernin ja kaupunkilaisten etu sekä pitkällä aikavälillä saatava taloudellinen ja/tai toiminnallinen hyöty. Useille tytäryhteisöille ensisijainen tavoite on ensisijaisesti palveluntuotanto, vaikka tarkoituksena on toimia myös kannattavasti. (Helsingin kaupunki, 2020c; Helsingin kaupunki, 2017b, s. 5)

Tytäryhteisöt on jaoteltu yhdeksään eri luokkaan toimialansa mukaisesti, mutta konserniohjauksessa yhteisöt ryhmitellään markkinaehtoiisiin ja muihin yhteisöihin. Taulukossa 3 (s. 8) on lueteltuna kaikki tytäryhteisöt luokittelunsa mukaan sekä kuvaukset keskeisestä toiminnasta. (Helsingin kaupunki, 2020a; Helsingin kaupunki, 2020n, s. 36)

Taulukko 3. Tytäryhteisöt lueteltuna toimialaluokkineen

Toimialaluokka	Kuvaus	Tytäryhteisöt
Asunnot	Asunto-osakeyhtiöitä, kiinteistöjä asuntovuokrausta ja välitystä sekä muita asumisen palveluita	<ul style="list-style-type: none"> Asunto-oy Helsingin Harmajankatu Asunto-oy Helsingin Kartanonisäntä Asunto-oy Helsingin Nattastenpolku Asunto-oy Helsingin Varustuskentie 1 Asunto-oy Helsingin Vellamonkatu 29 Asunto Oy Oulunkyläntori 2 Asunto-oy Paciuksenkatu 4 Helsingin Asumisoikeus Oy (Haso) Helsingin kaupungin 450-vuotis-taiteilijatalosäätiö sr Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka) Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Korkotukiasunnot Kiinteistö Oy Auroranlinna Kiinteistö Oy Oulunkylän Sotaveteraanitalo Kiinteistö Oy Oulunkylän Sotaveteraanitalo II Kiinteistö-oy Parmaanpuisto Oy Helsingin Asuntohankinta Ab
Elinvoima ja markkinointi	Helsingin kaupungin markkinointia sekä innovointi ja elinvoimaisuutta ylläpitäviä yhtiöitä	<ul style="list-style-type: none"> Forum Virium Helsinki Oy Helsingin Leijona Oy Helsinki Marketing Ltd Helsinki Abroad Ltd Oy Helsinki Region Marketing Oy Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr
Infra ja alueelliset	Pysäköintihalleja, jätekeräystä ja julkista liikennöintiä	<ul style="list-style-type: none"> Etelä-Hermannin Pysäköinti Oy Helsingin Väylä Oy Itä-Pasilan Pysäköinti Oy Jätkäsaaren jätteen putkikeräys Oy Jätkäsaaren Pysäköinti Oy Kalatataman jätteen putkikeräys Oy Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos Kruunuvuorenranan jätteen putkikeräys Oy Töölönlahden pysäköinti Oy Suomenlinnan Liikenne Oy
Koulutus ja kulttuuri	Koulutus- ja kulttuuripalveluita tarjoavia säätiöitä	<ul style="list-style-type: none"> Helsingin Musiikkitalon säätiö sr Helsingin teatterisäätiö sr Helsingin tapahtumasäätiö sr UMO-säätiö sr Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö sr
Liikunta	Urheiluhalleja ja liikkumisen palveluita	<ul style="list-style-type: none"> Jääkentäsäätiö sr Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy Stadion-säätiö sr Urheiluhallit Oy Vuosaaren Urheilutalo Oy
Markkinaehtoisesti toimivat	Markkinoiden ja kysynnän ehdoilla toimivat osakeyhtiöt	<ul style="list-style-type: none"> Finlandia-talo Oy Helen Oy Helsingin Satama Oy Kiinteistö Oy Kaapelitalo MetropoliLab Oy Palmia Oy
Sosiaali- ja terveys	Tuetun asumisen ja kuntoutumisen palveluita	<ul style="list-style-type: none"> Helsingin Seniorisäätiö Niemikotisäätiö Oulunkylän kuntoutuskeskus sr
Toimitilat	Kaupungin toimitilojen omistus, ylläpito ja hoito sekä sisäinen vuokraus	<ul style="list-style-type: none"> Asunto-osakeyhtiö Merimiehenkatu 12 Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy Helsingin V Yhteiskoulun Talo Oy Helsinki Stadion Oy Keskinäinen Kiinteistöosakeyhtiö Villamonte Kiinteistö Oy Ab Pakkalantie 30 Kiinteistö Oy Hansasilta Kiinteistö Oy Helsingin Kalatataman Kymppi Kiinteistö Oy Helsingin Malminkatu 3 Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat Kiinteistö Oy Helsingin Ympäristötalo Kiinteistö Oy Intiankatu 31 Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohalli Kiinteistö Oy Käpylän Terveystalo Kiinteistö Oy Myllypuron Kampus Kiinteistö Oy Puistolän Pankkitalo Kiinteistö Oy Suutarilan Lampputie Kiinteistö Oy Torpparinmäen korttelitalo Kiinteistö Oy Viikin viher- ja ympäristötietokeskus Fastighets Ab Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Sähkötalo Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsi Kiinteistöosakeyhtiö Puu-Myllypuron Yhteistila Kontulan Palvelutalo Oy Malmi Liiketalo Oy Palvelukeskus Albatross Oy Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy
Tukipalvelut ja muut	Muut kaupungin tukipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy Helsingin Konsernihankinta Oy Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy Seure Henkilöstöpalvelut Oy Työmaahuolto Oy Ab

2.6.2 Tytäryhteisöjen tehtävät

Tytäryhteisöjen pääasiallinen tehtävä on tukea ja hoitaa kaupungin tarvitsemaa palvelutuotantoa. Kaupunki määrittelee tytäryhteisöjen erityistehtävien sisällön ja tavoitteet kaupunkistrategian suunnan mukaisesti. Konserniohjauksen tarkoituksena on varmistaa tytäryhteisöjen kehittäminen kaupunkikonsernin edun ja asetettujen tavoitteiden mukaan sekä yhtenäistää tytäryhteisöjen käytäntöjä ja toimintaa. Strategia ja tavoitteet määritellään kuitenkin jokaisen tytäryhteisön hallituksessa. (Helsingin kaupunki, 2020a, ss. 2–3)

Konsernijohto valvoo tytäryhteisöjen toimintaa ja tuloksellisuutta seurantaraporteilla. Näissä tuodaan esille kunkin tytäryhteisön toiminnan sekä talouden kehittyminen ja osavuosikatsauksissa raportoidaan lisäksi merkittävimmät riskit. Tilinpäätökseen toimitetaan selvitykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta kaupungin kanslialle. Tytäryhteisöille asetetut tavoitteet ja niiden toteutuminen listataan tilinpäätökseen mukaan. Vuonna 2019 viittä tytäryhteisöä lukuun ottamatta kaikki asetetut tavoitteet toteutuivat. (Helsingin kaupunki 2020n)

Omistajastrategian mukaan (Helsingin kaupunki, 2020a) tytäryhteisöiltä edellytetään, että

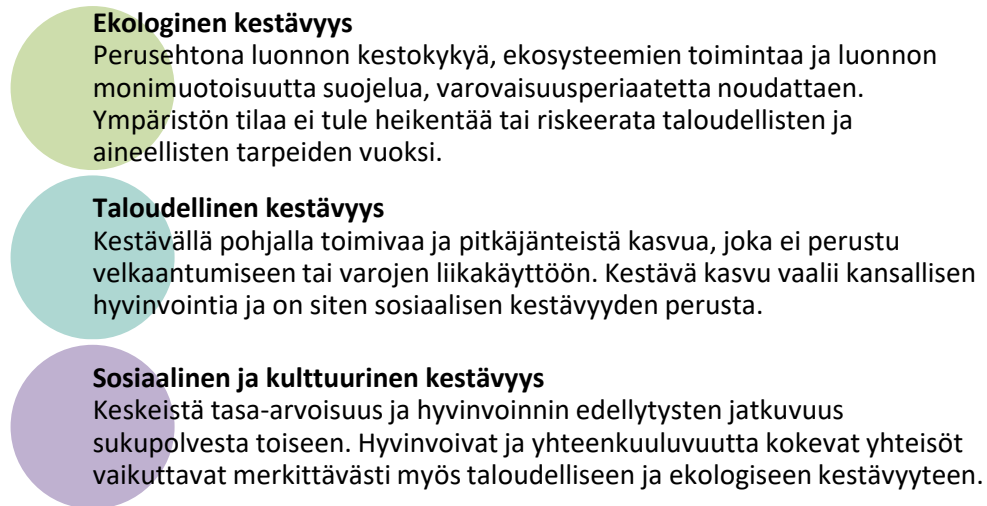
- lainsäädännön asettamat velvoitteet täytetään esimerkillisesti
- työnantajina toimitaan vastuullisesti
- ympäristö- ja yhteiskuntavastuukysymyksiin suhtaudutaan vastuullisesti
- pääomarakenne vastaa tarkoituksenmukaisesti toimialaa ja toimintaa.

3 Kestävä kehitys

Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan ylisukupolvista ajattelutapaa, jossa päätöksenteossa ja toiminnassa huomioidaan tasapuolisesti ekologisuus, sosiaalisuus ja kulttuurisuus sekä talous. Näin ollen tavoitteena on turvata tuleville sukupolville vähintään yhtä hyvät elämisen mahdollisuudet. Globaaleista haasteista otetaan vastuuta ja tavoitteiden toimeenpanoon sitoudutaan yhdessä, lisäksi tiedon ja tutkimustyön tuloksia jaetaan. Kuvassa 2 (s. 10) on

kestävän kehityksen kolme näkökulmaa ja käsitteiden tiivis selitys (Valtioneuvoston kanslia, n.d.-b)

Kuva 2. Kestävän kehityksen näkökulmat. (Valtioneuvoston kanslia, n.d.-b)

Maapallon tila, luonnonvarojen hupeneminen ja monimuotoisuuden köyhtyminen vaikuttavat monien lajien elinoloihin. Ilman toimivaa ekosysteemiä, myös ihmisen perustarpeet ovat uhattuna. Väestönkasvu aiheuttaa haasteita ruuan- ja energiantuotannossa, puhtaan juomaveden saatavuudessa sekä jätteiden ja jätevesien käsittelylle. Kestävästä kehityksestä on puhuttu myös globaalisti vuosikymmeniä, mutta toteutus on edelleen vaihtelevaa ja yhdenvertaiset mahdollisuudet ovat haaste. (Halonen ym., 2017, ss. 25–31)

Ilmastonmuutos on globaali ilmiö, joka ilmenee monilla tavoin, mutta epätasaisesti maailmalla. Mikäli ennusteiden mukaiset uhkakuvat sään ääri-ilmiöiden asuinkelvottomiksi muokkaamista alueista tulevat toteen laajemmin, lieveilmiöt näkyvät ja tuntuvat paikallisesti. Kestämättömästi käytetyt luonnonresurssit, heikentyneet ekosysteemipalvelut ja ruokaturva sekä epätasa-arvo heijastuvat väestön terveyteen, kaupankäyntiin ja voi vaikuttaa yleiseen ilmapiiriin. (Hildén, ym., 2016, ss. 1–3, 20; MMM, 2014, s. 15)

3.1 Kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030

YK:n jäsenmaat sopivat 2015 New Yorkissa pidetyssä huippukokouksessa yhteisistä kestävän kehityksen tavoitteista ja Agenda 2030 toimintaohjelmasta. Toimintaohjelmaan määritetyt tavoitteiden on tarkoitus ohjata toimintaa niin, että 2030 mennessä äärimmäinen köyhyys ja kestävän kehityksen näkökulmat huomioidaan tasapuolisesti ja universaalisti.

(Valtioneuvoston kanslia, n.d.-a) Kaikki 17 Agenda 2030 -tavoitetta ovat kuvassa 3.

(Ulkoministeriö, n.d.)

Kuva 3. YK:n globaalien kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 hyväksyttiin YK:n kestävän kehityksen huippukokouksessa syyskuussa 2015. (Ulkoministeriö, n.d.)

Tavoitteet laadittiin jatkumoksi kansainvälisille sopimuksille, kuten YK:n ilmastonmuutosta koskeva puitesopimus ja Millennium Development Goals. Agenda 2030 -tavoitteilla haluttiin varmistua siitä, että aiempien toimintaohjelmien aikaiset tavoitteet ja teot pysyvät mukana toimeenpanossa. Agenda 2030 -tavoitteiden avainasemassa on, miten ratkaisuja toimeenpannaan. Lisäksi YK:n jäsenmaat ovat sitoutuneet rahoittamaan tutkimustyötä ja

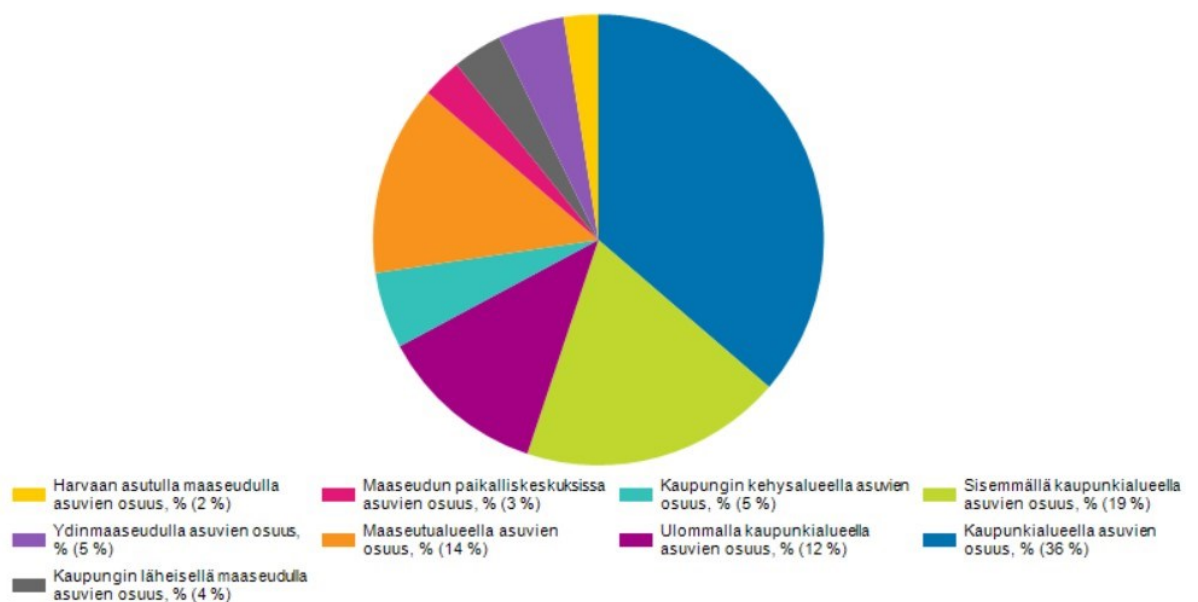
teknologiaa, joilla edistetään kestävän kehityksen toteutus ja toimeenpano. (Ulkoministeriö, n.d.)

3.2 Kaupunkien rooli Agenda 2030 -tavoitteiden toteuttamisessa

Maailmanlaajuisesti kaupungit edustavat puolta väestöstä ja kahta kolmasosaa maailmantaloudesta. Lisäksi kaupungit ja kaupunkialueet ovat useiden Agenda 2030 -tavoitteiden taustalla. Vaikka tavoitteet on asetettu valtiolliselle tasolle, paikallisen tason vaikutusmahdollisuudet ovat juuri kaupungeilla. (Woodbridge, 2015)

Suomalaisistakin suurin osa asuu kaupungissa tai kaupunkialueen läheisyydessä. Vuonna 2019 Suomen väkiluku oli 5,525 miljoonaa, josta yli 70 prosenttia asui kaupunkialueilla. (Tilastokeskus, n.d.) Kuvassa 4 on eriteltyä asuinalueittain väestörakenne, kaupunkiasumisesta maaseutuasumiseen. (Tilastokeskus, n.d.)

Kuva 4. Väestörakenteen asuinalueittain Suomessa vuonna 2019. (Tilastokeskus, n.d.)

Lähde: Väestörakenne, Tilastokeskus

Suomessa kaupunkien eli kuntien toimintaa säätelee kuntalaki. Sen mukaan kuntien on edistettävä hyvinvointia ja elinvoimaa sekä järjestettävä palvelunsa taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästi. Kunta hoitaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai sopii järjestämisvastuun siirtämisestä, esimerkiksi tytäryhteisölle. Lisäksi kunnalla on oltava strategia, jonka tavoitteista päättää valtuusto. Strategia perustuu kunnan nykytilanteen arviosta ja tulevista muutoksista sekä ottaa huomioon kuntalain mukaiset tehtävät. (Kuntalaki, 410/2015 § 1, § 7, § 9, § 37)

Kestävä kehitys ei ole vain ympäristönäkökulmia, vaan laaja-alainen tapa kantaa vastuu valtiona, kaupunkina, päätöksentekijänä ja yksilönä osana yhteisöä. Tähän kuuluu pienempiä ja laajempia toimia sekä lyhyen ja pitkän tähtäimen tavoitteita. Vastuu tulee jakaa vaikutusmahdollisuuksien ja toimien merkittävyyden mukaan. Yksilön vaikutusmahdollisuudet ovat rajalliset, mutta toisaalta kaupunki ja sen koko toiminta koostuu yksilöiden toimista. Valtuusto hyväksyy omistajapoliittiset linjaukset, joiden mukaan kunnassa laaditaan ohjeistukset henkilökunnasta tytäryhteisöihin. Sitoutuminen kestävämpää kuluttamista kohti vaatii siis yksilöiden, kaupunkien ja valtioiden yhteistyötä. Kunnilta tämä edellyttää ennakoivaa suunnittelua. (Kuntaliitto, 2017, ss. 12, 14, 21, 23, 35–36)

Kaupunkien rooli kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa on laajan palvelualueensa, toimikenttensä ja tehtäviensä puolesta vaikuttava. Mikäli tavoitteita huomioidaan erilaisissa ratkaisuihin kaupunkilaisten elämänlaadun parantamisessa niin sosiaalisesti, ekologisesti kuin taloudellisesti, käytännön toteutus voi olla hyvinkin merkittävää. Kaupunki tai kunta voi erilaisin keinoin kannustaa kaupunkilaisia ja eri alojen toimijoita kestävämpiin ratkaisuihin. Kannustimia voivat olla tuet eri muodoissaan sekä neuvonta ja palvelut toiminnan kehittämiseen tai tukien hakemiseen. (Kuntaliitto, 2017, ss. 10, 12, 23, 36, Kuntaliitto, 2020, ss. 13, 21)

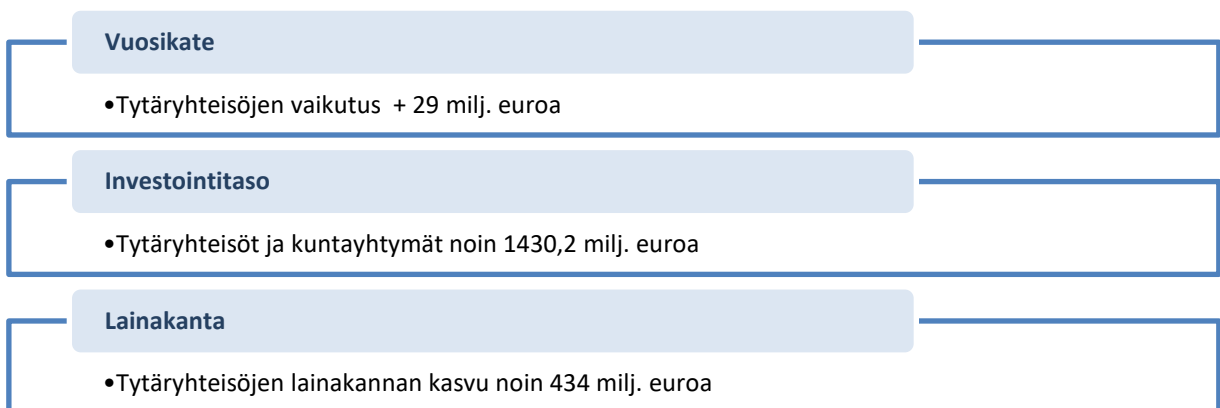
Helsingin kaupungin tarjoamia palveluita täydentävät useat yhteisöt. Vuoden 2019 tilinpäätöksen (Helsingin kaupunki, 2020n) mukaan tytäryhteisöjä on 83 ja lisäksi Helsingin kaupunkikonsernissa toimii useita alikonserniyhteisöjä, säätiöitä ja osakkuusyhteisöjä, jotka toimivat kaupunkistrategian mukaan. Erilaiset Helsingin kaupungin yhteisöt ovat kuvassa 5. (s. 14)

Kuva 5. Helsingin kaupungin palvelukenttää laajentavien yhteisöjen määrä. (Helsingin kaupunki, 2020n)

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä (Helsingin kaupunki, 2020n) mainittiin tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden lisäksi erilaisia avainlukuja, jotka liittyvät vuoden 2019 toimintaan. Kuvassa 6 on tilinpäätöksestä (Helsingin kaupunki, 2020n) poimittuja lukuja esimerkkinä tytäryhteisöjen vaikutuksesta Helsingin kaupungin toimintaan vuonna 2019. Näiden lisäksi avainlukuiksi oli valittu muun muassa Helsingin sataman 605 000 matkustajaa ja tytäryhteisöille valmistuneet 1112 asuntoa.

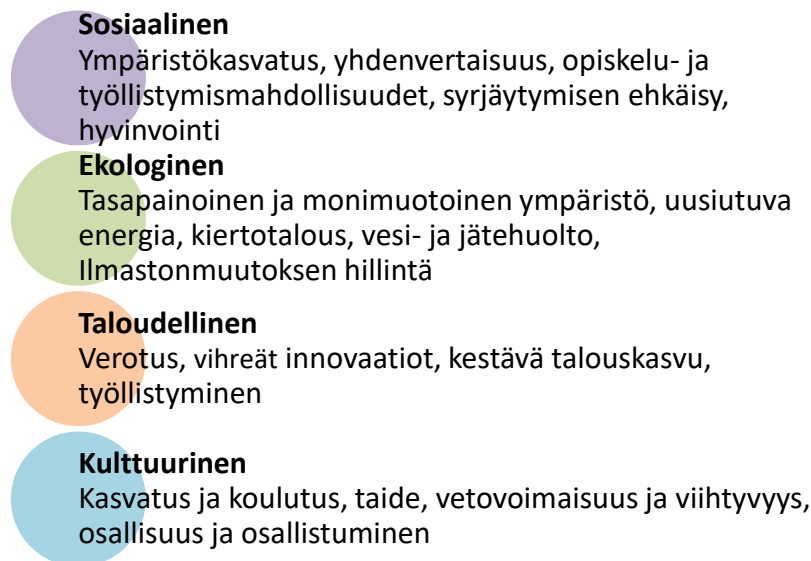
Kuva 6. Tytäryhteisöjen avainlukuja vuonna 2019. (Helsingin kaupunki, 2020n)

Kestävän kehityksen integroiminen kaupunkistrategiaan edistäisi tavoitteiden saavuttamista vuoteen 2030 mennessä. Globaalisti asetettujen tavoitteiden soveltaminen paikallistasolle ei

ole helppoa ja laajentaa entisestään kestävästä kehityksen määritelmästä. Laajentuva näkemys antaa kaupungeille keskeisen roolin globaalin haasteen ratkaisijoina. Ensisijaisesti kaupungin on tunnistettava toimintansa haasteet ja mahdollisuudet. Kuvassa 7 on huomioita kestävästä kehityksen tavoitteiden näkökulmista. (Schmidt-Thomé ym., 2020 ss. 27–28, 38, 73–74)

Kuva 7. Kestävä kehityksen näkökulmien huomioiminen paikallisella tasolla. (Schmidt-Thomé ym., 2020 ss. 27–28, 38, 73–74)

Muuttuvassa maailmassa kaupunkien on pystyttävä uusiutumaan monella tasolla.

Lakisääteisesti hoidettavien palveluiden järjestämisen lisäksi kaupungit kohtaavat ilmaston ja ympäristön sekä työelämän muuttuessa erilaisia haasteita, kun turvaavat asukkaiden hyvinvointia. Kaupungistumista, maahanmuuttoa ja kestävyttä tutkivan URMI-hankkeen (Urbanization, Mobilities and Immigration) tuloksien mukaan kuntien olisi laajennettava kestävästä kehityksestä moniulotteisemmaksi sekä asetettava pitkän tähtäimen strategioita ja verkostoiduttava muiden kuntien kanssa. Kunnan koosta riippumatta tarvitaan tietoista ja monialaista työtä, sillä kestävästä kehityksestä haasteita ei tunnisteta paikallistasolla omiksi ja huomioitaviksi päätöksenteossa. (Urmfi.fi, n.d., Schmidt-Thomé ym., 2020, ss. 14, 24–25)

3.2.1 Helsingin kaupungin kaupunkistrategia 2017–2021

Kaupunkistrategian 2017–2021 mukaisesti Helsingin kaupungin tavoitteena on olla maailman toimivin kaupunki. Strategiassa on tunnistettu, miten merkittävä vaikutus kaupungeilla on

suurten globaalien haasteiden ratkaisemisessa. Strategian pääteemat on jaettu kolmeen: kestävä kasvun turvaaminen, uudistuvat palvelut ja vastuullinen taloudenpito. Helsinki haluaa olla viihtyisä, terveyttä edistävä sekä ekologinen ja monimuotoisuuden ja elinvoimaisuuteen tähtäävä kaupunki. (Helsingin kaupunki, 2019b)

Kasvavan kaupungin tärkeimpiin tavoitteisiin lukeutuu taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden kokonaisvaltainen varmistaminen. Tavoitetta seurataan ja se on kytketty sekä toiminnan että talouden suunnitteluun. Vetovoimaisuus ja kasvu ovat samalla haaste, sillä vaatimuksetkin kasvavat. Tarvitaan työpaikkoja, monipuolisia palveluita kaikkien tarpeisiin, toimiva infra, asuntoja ja samalla on tarjottava kaikille mahdollisuus hyvään ja mielekkääseen elämään. (Helsingin kaupunki, 2019b)

Helsingissä ilmastonmuutoksen torjuntaan suhtaudutaan vakavasti ja toiminnassa halutaan korostaa ekologisia arvoja. Lisäksi Helsinki on asettanut kunnianhimoiset ilmastotavoitteet. Vuodelle 2030 on asetettu 60 prosentin päästövähennystavoite vuodesta 1990 ja hiilineutraalius tavoite vuodelle 2035, 15 vuotta aikaistettuna. (Helsingin kaupunki, 2019b) Kuvassa 8 (s.17) on tiivistettynä kaupunkistrategiassa esiintyviä tavoitteita. (Helsingin kaupunki, 2019b)

Kuva 8. Helsingin kaupunkistrategian sisällön kuvailua lyhyesti. (Helsingin kaupunki, 2019b)

Maailman toimivin kaupunki

- sujuva, viihtyisä ja turvallinen arki
- parhaat urbaanin elämän edellytykset
- laadukkaat palvelut
- elävä, kiehtova ja virikkeellinen
- suvaitsevainen, monimuotoinen, tasa-arvoinen ja kansainvälinen
- palveleva, käytännöllinen ja vastuullinen kaupunki
- osallistuva, keskusteleuva ja avoin

Keskeisenä kestävä kasvun turvaaminen

- kasvava ja vetovoimainen kaupunki
- taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyden kokonaisuuden varmistaminen
- seurantaa, mittaamista ja raportointia
- kasvu velvoittaa investoimaan

Syrjäytymisen ehkäisy

- eriarvoisuuden vähentäminen
- väestön tasa-arvoiset mahdollisuudet hyvään elämään
- asukkaiden terveyden, mielenterveyden, koulutuksen, osallisuuden ja viihtyvyyden edistäminen

Kansainvälisyys, elävyys ja kiehtovuus

- monikulttuurisuus
- vetovoimaisuuden vahvistaminen määrätietoinen kansainvälistyminen
- korkeatasoinen koulutus
- kulttuuri- urheilu- ja tapahtumakaupunki
- kaupunkialueiden toiminnallisuus

Palveluiden uudistaminen

- esteettömyys ja saavutettavuus
- sähköiset palvelut

Kaupunki oppimispaikkana

- digitaalinen teknologia
- elinikäinen oppiminen sekä tasa-arvoiset mahdollisuudet kotikaupungissa
- tietoyhteiskunnan edellyttämien taitojen hankintaan
- ennakointiin perustuva ammatillinen koulutus
- korkeakoulujen, yritysten ja kolmannen sektorin yhteistyö
- kansainvälisen tason opetus ja tutkimuksen edistäminen

Liikkuva ja terveellinen kaupunki

- terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen palveluilla
- arkiaktiivisuuteen kannustaminen
- erilaisten käyttäjien huomiointi kaupunkisuunnittelussa
- toimintakyvyn, itse- ja omahoidon sekä kotona asumisen mahdollisuudet
- kokemusrikas elämä joka iässä
- sosiaali- ja terveyspalveluiden toimivuus

Eläväiset ja turvalliset kaupunginosat

- elinvoimaisuus, viihtyvyys ja omaleimaisuus
- yhteisöjen alueellinen oma-aloitteisuus ja yhteisöllisyys
- vaikutusmahdollisuudet, monipuolisuus ja edellytykset hyvään arkeen
- asuntotarjonnan monimuotoisuus
- kasvualusta innovaatiotoiminnalle
- kaupunki-, viher- ja sinialueiden laatu ja saavutettavuus
- matkailun kehittäminen

Ilmastovastuu

- ekologiset arvot ja ilmastonmuutoksen torjunta
- energiatehokkuuden parantaminen ja uusiutuva energia
- päästövähennykset ja hiilineutraalisuustavoitteet
- kiertotalouden hankkeet

Vastuullinen talous hyvinvoinnin perustana

- vastuullinen, kestävä ja tuottava talous
- kilpailukykyisyys ja vahva työllisyys
- investointikyvystä huolehdittava kaikissa oloissa
- uusien, tulevien haasteiden huomiointi
- kunnallisverotuksen muutos ja velkaantumisen ehkäisy
- henkilöstöpolitiikan vastuullisuus ja hyvä johtaminen

Edunvalvonnan vahvistaminen ja monipuolistaminen

- Helsingin erilaistuminen muuhun maahan verrattaessa
- valtion ja Helsingin muuttuvat vastuut
- arvo- ja asennemaailman muutokset
- kumppanuus muiden kaupunkien ja valtion kanssa
- kansainvälinen yhteistyö ja suunnannäyttäminen

3.2.2 Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikka

Ympäristöpolitiikka täydentää kaupunkistrategian tavoitteita. Helsingissä ympäristöpolitiikan tavoitteet asetetaan pitkälle ja keskipitkälle aikavälille. Viimeisin, vuonna 2012 hyväksytty ympäristöpolitiikka on päivittämisen alla, sillä keskipitkän aikavälin tavoitevuosi on saavutettu. Keskeisimmät välineet ympäristöpolitiikan toteuttamiselle ovat ohjelmat, kuten Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelma sekä muut toimintasuunnitelmat, toimialojen ympäristöjärjestelmät ja -ohjelmat. (Helsingin kaupunki, 2020o)

Ympäristöpolitiikan tavoitteet on jaettu kahdeksaan aihepiiriin, jotka ovat

- ilmastonsuojelu
- ilmansuojelu
- meluntorjunta
- vesiensuojelu
- luonnon ja maaperän suojelu
- hankinnat, jätteet ja materiaalitehokkuus
- ympäristötietoisuus ja -vastuullisuus
- ympäristöjohtaminen ja kumppanuudet.

(Helsingin kaupunki, 2020o)

Ympäristöpolitiikan uudistuksessa osioita on yhdistelty eri tavalla. Ilmastonmuutoksen hillintä sekä sopeutuminen ilmastonmuutokseen on jaettu omiksi teemoiksi, kuten myös luonto ja maaperä sekä ympäristöjohtaminen ja kumppanuudet. Vesiteemoista Itämeri ja pienvedet on yhdistetty. Lisäksi ympäristöpolitiikkaan on lisätty ympäristötietoisuuden ja vastuullisuuden edistäminen. Huomioon otetaan myös hankintojen vastuullisuus sekä kierto- ja jakamistalouden edistäminen.

3.3 Toimeenpanoraportointi YK:lle

Euroopan unioni on laatinut kaupungeille oppaan vapaaehtoisen raportoinnin avuksi: European Handbook for SDG Voluntary Reviews. Oppaan tarkoituksena on antaa kaupungeille ymmärrystä tavoitteista, indikaattoreista ja toimeenpanon arvioinnista. Se

sisältää neuvoja, miten valita indikaattoreita sekä kuinka kerätä aineistoa ja tulkita sitä. (European Union, 2020, ss. 8–15) Helsingin kaupungin asiantuntijat osallistuivat oppaan laatimiseen.

Oppaassa (European Union, 2020, s. 225) ohjataan räätälöimään kaupungin omiin tarpeisiin sopiva seurantajärjestelmä, jotta arviointi ja edistymisen seuranta on mahdollista. Vain seurannalla voidaan todentaa edistyminen ja toisaalta havaita kehittämistarpeet. Tavoitteiden saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä edellyttää, että toimeenpanoa nopeutettaisiin kaikilla hallinnon tasoilla valtakunnallisesta paikallisiin.

YK:lle tehtävän maaraportin tarkoituksena on arvioida ja seurata maan edistymistä jokaisen 17 Agenda 2030 -tavoitteen osalta. Suomen maaraportista ilmenee, että Suomi on köyhyyden vähentämisen, terveyden, koulutuksen, juomaveden ja energian, eriarvoisuuden vähentämisen sekä rauhan ja oikeusvaltion osilta kestävän kehityksen kärkimaita. Näistä suurin osa liittyy sosiaalisen kestävyiden tavoitteisiin, kun taas suurimmat haasteet löytyvät ekologisuuden tavoitteista. Tavoitteet, joihin liittyvät kulutus- ja tuotantotavat, ilmastonmuutos sekä luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kehitysyhteistyörahoitus, ovat suuresti jäljessä sosiaaliseen kestävyteen nähden. (Valtioneuvoston kanslia, 2020)

3.3.1 Helsingin kaupungin toimeenpanoraportti 2019

Vuonna 2018 New York laati ensimmäisenä kaupunkina maailmassa vapaaehtoisen toimeenpanoraportoinnin kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisesta kaupunkitasolla. YK:n indikaattorien mukaan laadittu vapaaehtoinen raportti toi näkyväksi New Yorkin kestävän kehityksen tilanteen, joka mahdollistaa samalla vertailun muihin kaupunkeihin. Eriytyisen raportista teki se, että New York tunnisti kaupunkien roolin paikallisena toimijana, vaikka sitoumukset ovat valtiolliselle tasolle laadittuja. Raportilla näytettiin esimerkkiä, miten miljoonakaupunki integroi Agenda 2030 -tavoitteita strategiaansa, mitä toimia tehtiin ja miten edistymistä mitattiin. (City of New York, 2018, ss. 7–9)

New Yorkin OneNYC -toimeenpanoraportissa nostettiin Agenda 2030 -tavoitteista tavoitteet 6, 7, 11, 12 & 15 ensisijaisesti tarkasteltaviksi tavoitteiksi (City of New York, 2018, ss. 7–9). Helsingin kaupunki toimi New Yorkin esimerkin mukaisesti ja valitsi ensimmäiseen, vuoden

2019 toimeenpanoraportointiin taulukossa 4 olevat Agenda 2030 -tavoitteet. Tavoitteet olivat YK:n High Level Political Forumin kyseiselle vuodelle asettamia painopistetavoitteita. (Helsingin kaupunki, 2019a) Alkuperäisistä painopistetavoitteista Helsinki jätti tavoitteen 17 Yhteistyö ja kumppanuus pois, koska sen nähtiin olevan enemmän valtion tason toimintaan liittyvää.

Taulukko 4. Toimeenpanoraportin painopistetavoitteet vuonna 2019 (Helsingin kaupunki, 2019a)

Tavoite 4: Hyvä Koulutus	<i>Tasa-arvoista ja laadukasta koulutusta sekä elinikäistä oppimista</i>
Tavoite 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	<i>Viihtyisä ja toimiva ympäristö innovaatioille edistämään kestävää kasvua sekä työllisyyttä</i>
Tavoite 10: Eriarvoisuuden vähentäminen	<i>Väestöryhmien eriarvoisuuden vähentäminen on yksi keskeisimpiä teemoja</i>
Tavoite 13: Ilmastotekoja	<i>Ilmastonmuutoksen hillintään sitoutuminen ja sitoutuminen hiilineutraaliuden saavuttamiseksi 2035 mennessä</i>
Tavoite 16: Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto	<i>Taata turvallinen kaupunki ja yhtenäinen pääsy oikeuspalveluihin</i>

New Yorkin mallin mukaisesti Helsingin kaupunki tarkasteli kestävän kehityksen tilannettaan painopistetavoitteiden pohjalta. Raportoinnin tarkoituksena on tuottaa avoimesti ymmärrettävää tietoa sekä saada aikaan toimintaa tavoitteiden toteutumiseen. Raportoinnin yhteydessä kaupunkistrategia, kärkihankkeet ja Hiilineutraali Helsinki -ohjelmaa kuitenkin vertailtiin ristiin kaikkien Agenda 2030 -tavoitteiden kanssa. Tarkastelussa keskityttiin kaupunkistrategian ja sen kärkihankkeiden sekä Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman kytköksiin, eikä se siten tarkastele koko kaupungin toimintaa. (Helsingin kaupunki, 2019a, ss. 2–4)

European handbook for SDG Voluntary Local Review -opas on tehty ohjaamaan eurooppalaisia kuntia kestävän kehityksen toimeenpanoraportoinnissaan. Helsinki on ensimmäisenä eurooppalaisena kaupunkina tärkeä esimerkki muulle Euroopalle ja

mainittukin oppaassa useaan kertaan. Oppaassa on vertailtu toimeenpanoraporttien sisältöä ja toteutusta ympäri maailmaa, jotta kaupungeilla olisi laajasti erilaisia esimerkkejä toteuttaa arviointiaan. (European Union, 2020, ss. 215–216)

Toimeenpanoraportin parissa Helsinki toimi yhteistyössä New Yorkin kanssa ja on osallistunut YK:n korkean tason kestävän kehityksen poliittiseen foorumiin, HLPF. Foorumiin Helsinki kutsuttiin kertomaan kestävän kehityksen edistämisestä ja raportoinnista. Lisäksi Helsinki isännöi kesällä 2020 YK:n kanssa virtuaalista työpajaa, jossa toimeenpanoraportin laatineet kaupungit vaihtoivat kokemuksiaan ja jakoivat oppimaansa muille kaupungeille. Kansainvälinen yhteistyö edistää merkittävästi kestävän kehityksen toteuttamista. (Helsingin kaupunki, 2020p)

New Yorkin ja Helsingin toteuttama malli voidaan nähdä hyvänä lähtökohtana ensimmäiselle raportille, jos ensisijaiset tavoitteet valitaan monipuolisesti. Kaupunki voi saada tästä kimmokkeen raportoinnin laajentamiseen, jolloin kestävää kehitystä tarkastellaan laajemmin. Kyseisessä mallissa kaupunki voi kuitenkin valita sellaiset tavoitteet, joissa edistymistä on jo tehty, ja siten raportti saadaan näyttämään erinomaiselta.

Kaupungeilta ei edellytetä toimeenpanoraportointia, vaan se tehdään YK:lle vapaaehtoisesti. Raportoinnilla kaupungit voivat paitsi vertailla omaa toimintaansa, myös kirittää toisiaan. Helsingin ensimmäisen toimeenpanoraportin myötä taulukossa 5 (s. 22) olevat kaupungit ovat sisällyttäneet Agenda 2030 -tavoitteita ja kestävän kehityksen näkökulmia strategioihinsa.

Taulukko 5. Toimeenpideraportointi muissa Suomen kaupungeissa

Espoo	<ul style="list-style-type: none"> • Toimeenpanoraportti laadittu vuonna 2020 • Osana Kestävä Espoo -ohjelmaa • Arvio toiminnasta suhteessa Agenda 2030 -tavoitteisiin • Kolme pääteemaa <ul style="list-style-type: none"> • Leave no one behind • Let's do it together • Accelerated action <p>(Espoon kaupunki, 2020, ss. 8, 13)</p>
Turku	<ul style="list-style-type: none"> • Toimeenpanoraportti laadittu vuonna 2020 • Arvio kaupungin toiminnasta Agenda 2030 -tavoitteiden näkökulmista • Leave no one behind in Turku, sosiaalinen kestävyys nostettu tärkeimmäksi • Peilattu kaupunkistrategian ja omiin tavoitteisiin • Näkyväksi kaupungin oma tehtävä kestävän kehityksen edistämiseksi <p>(Turun kaupunki, 2020, ss. 8–10, 80)</p>
Oulu	<ul style="list-style-type: none"> • Työ käynnistymässä • Pohditaan raportoinnin toteutusmallia <p>(Anne Rännäli-Kontturi, Oulun kaupunki)</p>
Vantaa	<ul style="list-style-type: none"> • Tavoitteiden olennaisuusarviointi vuonna 2018 <ul style="list-style-type: none"> • Kartoitus kaupunkistrategian ja eri toimialojen ohjelmien kytkeytyminen Agenda 2030 -tavoitteisiin • Tunnistettiin 4 painopistealuetta • Uusi Vantaa 2020 -organisaatiouudistuksessa vastuullisuus yksi strategiateema • Laajennetaan koko kaupunkikonserniin • Myöhemmin kattavampi kokonaisuus <p>(Vantaan kaupunki, n.d.; Vantaan kaupunki, 2018, ss. 5, 8)</p>

3.3.2 Helsingin kaupungin toimeenpanoraportti 2021

Jo ensimmäisen raportin jälkeen todettiin, että raportointia olisi laajennettava koko organisaation, jotta olisi mahdollista saada parempi ymmärrys kaupungin toiminnan vaikutuksista (Helsingin kaupunki, 2019a, s. 79). Vuonna 2021 toimeenpanoraportointi toteutetaan uusitusti. Helsingin kaupunki laajentaa katsantoa koko konserniin ja siten tarkastellaan laajemmin kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamista. (Malin & Uuttu-Deschryvere, 2020)

Edellisen toimeenpanoraportin jälkeen maailman tila on muuttunut. Yhdysvallat irtaantui Pariisin ilmastopöytäkirjasta, mutta EU:ssa ilmastotoimien edistäminen ja yhteistyö jatkuvat (Ympäristöministeriö, 2019). Helsingin kaupunki julisti myös ilmastohätätilan 25.9.2020. Ilmastohätätilan julistuksessa korostettiin kaupungin päästötavoitteita sekä toimenpideohjelmia ja vastuunkantoa ilmastonmuutoksen torjunnassa (Helsingin kaupunki, 2020q). Lisäksi maailmanlaajuinen koronapandemia vaikutti massiivisesti Suomessa, joten Helsingin kaupunki huomioi tulevassa toimeenpanoraportissaan myös koronaelvytystoimet (Malin & Uuttu-Deschryvere, 2020). Muun muassa näistä syistä raportin katsantokannan laajentaminen on tarpeen.

3.4 Kestävän kehityksen arviointi

Kestävää kehitystä ei pidä arvioida pelkästään ekologisen ja taloudellisen näkökulman kautta, vaan myös sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma tulee ottaa huomioon. Toisaalta sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulmia voi olla hankalampaa määrittää luvuin. Ekologinen näkökulma perustuu puhtaasti luonnontieteisiin, jolloin voidaan seurata esimerkiksi päästöjä ja vedenkulutusta. Taloudellisen näkökulman kautta voidaan muun muassa tehostaa resurssien kestäväää käyttöä. Tässä työssä tytäryhteisöjen kestäväää kehitystä kartoitetaan Agenda 2030 -tavoitteiden kautta. Työn tuloksia käytetään osana Helsingin kaupungin YK:lle tekemää raporttia.

Agenda 2030 -tavoitteet (Valtioneuvoston kanslia, n.d.-a) ja tavoitteille valmiiksi määritetyt 244 indikaattorit helpottavat arvioimaan, millaisia asioita olisi suositeltavaa ottaa huomioon niin suunnitelmissa kuin toteutuksessa. Agenda 2030 -tavoitteet on arvioitava jokaisen kaupungin näkökulmasta erikseen. Sustainable Development Solutions Network suositti Agenda 2030 -tavoitteiden paikalliseen soveltamiseen nelivaiheista prosessia:

1. Keskustelun herättäminen ja osallisuuden vahvistaminen
2. Priorisoitujen tavoitteiden määrittäminen realistisesti
3. Tavoitteita tukevat strategiat, toimeenpano ja resurssien varmistus sekä verkostot
4. Tavoitteiden toteuttamisen seuranta indikaattoreiden avulla ja toimenpiteiden kehittäminen

(SDNS, 2016)

Demos Helsingin, Suomen ympäristökeskuksen, FCG Oy:n, Kuntaliiton ja MayorsIndicatorsin yhteistyöhankkeessa KESTO - Kestävyyden johtaminen ja toimeenpano paikallistasolla, tutkittiin 12 suomalaista kuntaa. KESTO-hankkeen tarkoituksena on vahvistaa kestävän kehityksen integroimista ja toteuttamista paikallisella tasolla (Demos Helsinki, 2020). Arvioinnissa oli 12 kuntaa, joita tarkasteltiin seuraavasti:

1. Indikaattorit

Yleiskuvan hahmottaminen Mayorsindicators -palvelun avulla

2. Strategian ja Agenda 2030 -tavoitteiden yhteneväisyydet

Nykyisten linjausten peilaaminen kestävän kehityksen tavoitteisiin

3. Haastattelut poikkihallinnollisesti

Informaatio ja kunnan henkilöstön sitouttaminen

4. Vahvuudet ja heikkoudet

Haasteiden ja potentiaalin hahmottaminen

5. Olennaisuuksien työstö

Kunnan saavutettuja ja saavutettavia teemoja

(Schmidt-Thomé ym., 2020, ss. 19–22)

Kestävän kehityksen mittaaminen ja arvioinnin aloittaminen ei ole yksinkertainen prosessi. Kaupungin on tunnistettava toiminnan ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset sekä tulkittava Agenda 2030 -tavoitteiden sisältöä. Raportointia ei tehdä näyttääkseen olevansa täydellinen organisaatio, vaan osoittaa ymmärrystä toiminnan vaikutuksista, määrittellä tavoitteet ja seurata edistymistä. Kestävä kehitys kompleksisena ilmiönä tuo haastetta kaupungille, jolta edellytetään uudistumiskykyä. Tarvitaan uusia toimintatapoja, ja kokeilujen kautta ratkaisuja. Päätöksenteossa on muistettava, että kestävän kehityksen kohdalla vaikutuksia on arvioitava pitkällä aikavälillä sekä pyrittävä valtuustokaudet ylittäviin päätöksiin. (Schmidt-Thomé ym., 2020, ss. 12–14)

4 Opinnäytetyön tutkimusmenetelmät ja perustelut

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmän aineisto kerätään usein kyselyllä ja tulokset perustuvat lukuihin. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus mahdollistaa syvällisemmän ymmärryksen tutkittavaan ilmiöön ja aineistonkeruumenetelmä on yleisesti haastattelu. Laadullista tutkimusmenetelmää voidaan käyttää määrällisen tutkimuksen tulosten syvempään ymmärtämiseen. Määrällisessä tutkimuksessa tutkitaan tapausten joukkoa, kun taas laadullisessa tutkimuksessa yksittäistä tapausta. (Kananen, 2017, ss. 45–46, 44)

Tässä työssä käytettiin monimenetelmätutkimusta, jossa yhdistettiin laadullisen ja määrällisen tutkimuksen menetelmiä. Taulukossa 6 on havainnollistettuna opinnäytetyön tutkimuksen tutkimusmenetelmät ja tutkimusmenetelmien tavoitteet.

Taulukko 6. Opinnäytetyön tutkimusmenetelmät

Selvitys kestävän kehityksen toteuttamisesta Helsingin kaupungin tytäryhteisöissä	<i>Kvantitatiivinen (määrällinen)</i>	<i>Kvalitatiivinen (laadullinen)</i>
Tutkimuskysymykset	1. Tunnettaanko Helsingin kaupungin tytäryhteisöissä kestävä kehitys ja Agenda 2030 tavoitteet?	2. Miten kestävän kehityksen tavoitteet huomioidaan toiminnassa? 3. Miten tavoitteet näkyvät toiminnassa?
Mitä tietoa tarvitaan	Tavoitteiden tunnistaminen, tiedostuneisuus, perehtyneisyys	Toteutuminen, raportointi ja seurantatyö
Aineistonkeruumenetelmät	Kartoittava kysely	Puolistrukturoituhaastattelu, pohjana raportit ja kyselyvastaukset
Kohderyhmä	Kysely lähetetään kaikille tytäryhteisöille	Keskeisimmät tytäryhteisöt, 11 valittua

Opinnäytetyön tutkimus aloitettiin tavoitteiden määrittelyllä ja toimeksiantajan toiveita kuunnellen. Näistä muodostui kolme tutkimuskysymystä.

Tutkimuskysymykset

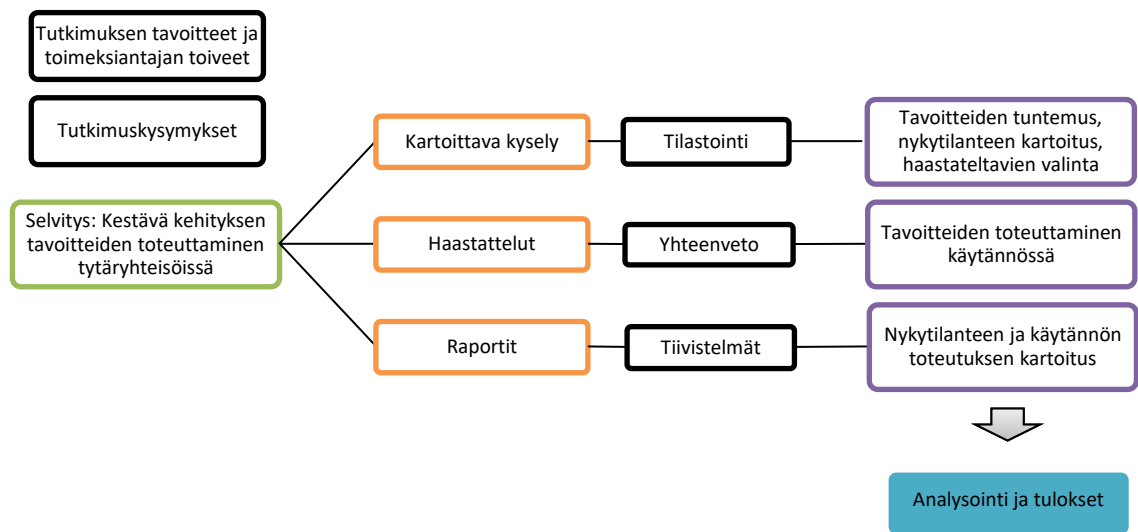
1. Tunnettaanko Helsingin kaupungin tytär yhteisöissä kestävä kehitys ja Agenda 2030 -tavoitteet?
2. Miten kestävä kehityksen tavoitteet huomioidaan toiminnassa?
3. Miten tavoitteet näkyvät toiminnassa?

Tutkimuskysymysten jälkeen opinnäytetyön tutkimuksen prosessi eteni aineistonkeruuseen. Selvitettäessä ja kartoitettaessa kestävä kehityksen tavoitteiden tuntemusta sekä toimeenpanoa, on perusteltua käyttää sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Koko joukolta kartoitettiin tuntemusta kyselyllä ja valikoiduilta yhteisöiltä tavoitteiden toteutuksesta haastatteluin. Lisäksi perehdyttiin yhteisöjen raportteihin ja muuhun aineistoon.

Kyselyn viitetekstissä tuotiin ilmi, että opinnäytetyö on tilattu laajentuvaa toimeenpanoraporttia varten. Toiveena oli, että kaikista 83:sta yhteisöstä ainakin kestävä kehityksen kannalta merkittävät yhteisöt saataisiin vastaamaan. Mahdollisimman suuri vastausprosentti hyödyttäisi myöhemmin myös toimeenpanoraportissa. Tuloksista saatiin tilastot analysoitavaksi, jonka jälkeen yhteisöistä valittiin toimeksiantajan kanssa haastateltavat. Koronapandemian ja omien aikatauluhaasteiden vuoksi kaikki haastattelut tehtiin Microsoft Teamsilla ja vastauksista koottiin yhteenveto. Yhteisöjen raportteihin ja muuhun aineistoon perehdyttiin KeKe-kortteja varten.

Näillä kolmella menetelmällä saatiin näkemys tytär yhteisöjen nykytilanteesta. Kuvassa 9 (s. 27) on kuvattuna opinnäytetyön tutkimuksen prosessikaavio tavoitteesta menetelmiin ja menetelmien analysoinnista saataviin tuloksiin.

Kuva 9. Opinnäytetyön tutkimuksen prosessikuvaus.

4.1 Kysely

Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa ilmiötä tutkitaan usein kyselyllä. Suuresta joukosta otannalla saaduilla tuloksilla yleistetään tutkittavaa ilmiötä. Verkkokysely on aineistonkeruumenetelmänä helppo toteuttaa, mutta luotettavuus edellyttää vastaajilta vastaamishalukkuutta. Kyselytutkimuksessa ilmiötä on tunnettava jo jonkin verran entuudestaan, sillä kysymysten ja niihin valittujen vastausvaihtojen on annettava tuloksia tutkimuskysymyksiin. (Kananen, 2015, ss. 197, 200–202)

Kyselyhaastattelu perustuu yleensä tiedon keräämiseen kyselylomakkeella. Toisinkin haastattelussa, kyselyssä vastaukset ovat osana suurempaa, tilastoitavaa aineistoa. Kyselyssä kysymyksien on oltava mahdollisimman yksiselitteisiä, sillä niihin annetaan usein valmiit vastausvaihtoehdot. Ensiarvoisen tärkeää on, että tutkija tietää, mitä selvitetään ja miksi. Myös vastaajalle on suotavaa selventää kyselyn alkuun tutkimuksen tarkoitus. (Hyvärinen ym., 2017, ss. 67–68)

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin lyhyellä kyselyllä yhteisöjen kestävän kehityksen tavoitteiden yleistä tuntemusta. Tunnettaanko Helsingin kaupungin tytäryhteisöissä kestävä

kehitys ja Agenda 2030 -tavoitteet? Kyselyssä käytettiin pääosin monivalintavaihtoehtoja, jolloin vastaaminen on nopeaa ja kynnys vastaamiseen olisi matalalla. Kyselystä saaduilla tuloksilla valikoitui haastatteluun pyydetyt tytär yhteisöt. Lisäksi selvitystyön kannalta merkittävämmän yhteisöstä tekee se, miten vaikuttavaa sen toiminta on Helsingin kaupungin kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisen kannalta. Tällaisten toimijoiden ohjaaminen edistää Agenda 2030 -tavoitteita koko kaupunkikonsernin osalta. Toisaalta ei voida olettaa, että kestävän kehityksen toteuttaminen vaatii tavoitteiden täyttä tuntemusta. Haastatteluihin ei kuitenkaan valittu yhteisöjä, joille tavoitteet eivät ole entuudestaan tuttuja.

4.2 Haastattelut

Haastattelu on yleinen aineistonkeruumenetelmä laadullisessa tutkimuksessa. Haastatteluja käytetään esimerkiksi tutkittaessa mielipiteitä, käyttäytymistä tai pyrittäessä ymmärtämään laajemmin jotain ilmiötä. Menetelmänä haastattelu on joustava, sillä haastattelun aikana voidaan kysyä tarkentavia kysymyksiä. Toisaalta haastattelu on myös aikaa vievää ja haastattelijalla voi olla vaikutusta vastaajaan ja siten myös luotettavuuteen. (Kananen, 2015, s. 143)

Puolistrukturoitu haastattelu on hieman vapaampi haastattelumuoto kuin strukturoitu, jossa vastaaja vastaa vastausvaihtoehtojen mukaan. Puolistrukturoidun haastattelun etu on, että haastattelijan on mahdollista saada myös sellaista tietoa, jota ei välttämättä olisi osattu kysyä tai asettaa vastausvaihtoehdoiksi. Haastateltavilta saadaan myös näkemyksiä keskeisiin ja ennalta määriteltäviin aiheisiin, mutta haastateltavan omin sanoin. (Puusa & Juuti, 2020, s. 107)

Haastatteluun pyydetyt tytär yhteisöt valittiin kyselyn tuloksien ja toimeksiantajan tuntemuksen mukaan. Valituissa yhteisöissä kestävän kehityksen tavoitteet on jo huomioitu kyselyn tai raporttiansa perustella. Lisäksi yhteisöjen toiminta on merkittävää tavoitteiden toteuttamisen kannalta. Haastatteluilla kerättiin tulokset tutkimuskysymyksiin 2. Miten kestävän kehityksen tavoitteet huomioidaan toiminnassa? ja 3. Miten tavoitteet näkyvät toiminnassa? Tulosten avulla yhteisöt jaettiin kestävän kehityksen tuntemuksen ja tehtyjen

toimenpiteiden mukaan aloittaviin, kehittyviin ja edistyneisiin. Luokittelusta lisää luvussa 5.4 Tytäryhteisöjen luokittelu ja luokittelukriteerit (s. 41).

Haastatteluun valittuja yhteisöjä pyrittiin valitsemaan eri toimialaluokista monipuolisuuden vuoksi. Ainoastaan infran ja alueellisten toimijoiden luokkaa ei valittu. Näihin kuuluu suurilta osin esimerkiksi pysäköintilaitoksia, joilla on hetkellä melko vähän vaikutusmahdollisuuksia Agenda 2030 -tavoitteiden osalta. Valintaan vaikutti myös kyselyn tulokset ja toimeksiantajan tuntemus yhteisöjen toiminnasta. Taulukossa 7 on lueteltuna kaikki haastateltaviksi valitut tytäryhteisöt ja toimialaluokat, joihin kyseiset yhteisöt kuuluvat. Yhteisöihin otettiin yhteyttä sähköpostitse ja puhelimitse, ainoastaan Forum Virium Helsinki Oy:ta ei tavoitettu.

Taulukko 7. Haastateltaviksi valitut tytäryhteisöt ja näiden toimialaluokat

Haastatteluun valitut tytäryhteisöt	Toimialaluokka
Helsingin kaupungin asunnot	Asunnot
Forum Virium Helsinki Oy	Elinvoima ja markkinointi
Helsinki Marketing Ltd	Elinvoima ja markkinointi
Korkeasaaren eläintarhan Säätiö Sr	Elinvoima ja markkinointi
Helsingin tapahtumasäätiö Sr	Koulutus ja kulttuuri
Urheiluhallit Oy	Liikunta
Helen Oy	Markkinaehtoisesti toimivat
Helsingin Satama Oy	Markkinaehtoisesti toimivat
Niemikotisäätiö	Sosiaali ja terveys
Helsinki Stadion Oy	Toimitilat
Pääkaupungin Kierrätyskeskus Oy	Tukipalvelut ja muut

Menetelmäksi valittiin puolistrukturoitu haastattelu, sillä kartoituksen ja yhteisöjen luokittelun kannalta oli oleellista haastatella samalla kaavalla. Ennakkoon määritellyillä kysymyksillä varmistettiin, että jokaisen yhteisön edustajan kanssa käytiin samat asiat. Vaikka haastattelulle olikin määriteltynä jo ennakkoon runko, oli haastateltavalla mahdollisuus kertoa myös lisätietoa omin sanoin. Haastattelu eteni aiempien kyselyvastausten pohjalta keskustellen, joten kysymysten järjestys saattoi hieman vaihdella. Haastatteluun suunnitelmassa, taulukossa 8 (s. 30) on kuvattuna haastattelun protokolla ja runko sekä haastattelukysymykset.

Taulukko 8 Haastattelusuunnitelma

Mitä tietoa tarvitaan	Kestävän kehityksen tavoitteiden huomiointi, toteuttaminen ja seuranta toiminnassa
Protokollan suunnittelu	
Haastateltavat	Valittujen yhteisöjen vastuuhenkilöt
Aineistonkeruuvälineet ja tarkoitusperä	Nauhuri ja muistiinpanot litterointiin
Mitä kerrotaan tutkimuksen tarkoituksesta ja luottamuksellisuudesta	Vastauksia käytetään vain opinnäytetyön tutkimuksessa. Kaupungin toiminta on avointa
Haastattelun runko	
Mitä kerrotaan haastattelun alussa	Haastattelun tarkoituksena on selvittää kestävän kehityksen tavoitteiden huomiointi toiminnassa sekä raportointi ja seurantatyö
Haastateltavana olevan vastuuhenkilön pohjustus	Esitellään: - Kestävän kehityksen Agenda 2030 tavoitteet sekä niiden indikaattorit - Vastuuhenkilön valitsemat tavoitteet - Kyselyn ja aineiston pohjalta laadittu KeKe-kortti
Haastattelukysymykset	1. Miksi juuri kyselyssä valitsemanne tavoitteet ovat keskeisiä toiminnallenne? 2. Miten tavoitteet näkyvät konkreettisesti toiminnassanne? 3. Ohjaavatko tavoitteet jo nyt toimintaanne? 4. Olisiko lisäksi muita tavoitteita? 5. Seurataanko edistymistä? 6. Miten näette kaupungille tehtävän vuosittaisen raportoinnin laajentamisen kestävän kehityksen raportointiin?

4.3 Tytäryhteisöjen tilannekartoitus raporteista ja muusta aineistosta

Osalle yhteisöistä on myönnetty sertifikaatti tai standardi, joiden kriteereihin kuuluu tilannekatsaus. Olemassa olevaa aineistoa käytettiin hyödyksi kartoituksessa, jonka pohjalta muun muassa laadittiin tiivistelmät eli KeKe-kortit. Monissa yhteisöissä käytössä Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä. Ekokompassi on ympäristövaikutusten pienentämiseen kehitetty ympäristöjärjestelmä, jonka käyttöönotto auditoidaan ja joka vaatii säännöllistä raportointia (Ekokompassi, n.d.). Lisäksi yhteisöt laativat Helsingin kaupungille pakolliset raportit, joihin kuuluvat seurantaraportti, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteot sekä tilinpäätöstiedot.

Opinnäytetyön tutkimuksessa raporteista ja muusta aineistoista tarkasteltiin erityisesti

- Onko Agenda 2030 -tavoitteista jotkut nostettu esille?
- Mitä toimia jo tehdään tavoitteeseen pääsemiseksi?
- Miten edistymistä seurataan?

5 Tulokset

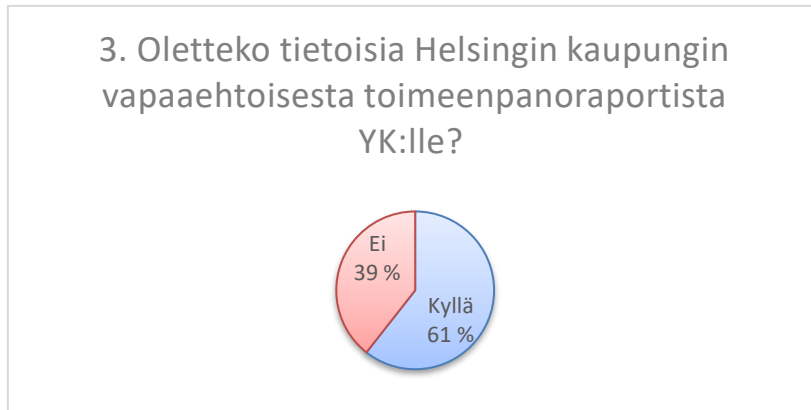
Opinnäytetyön tutkimuksen tulokset analysoitiin ja niistä tehtiin johtopäätelmät. Kyselystä selvisi, että tytäryhteisöt ovat tietoisia kestävän kehityksen Agenda 2030 -tavoitteista, mutta ne eivät suoraan ohjaa toimintaa. Helsingin kaupunkistrategia on hyvin linjassa Agenda 2030 -tavoitteiden kanssa, jonka kautta kestävä kehitys tulee tutuksi myös yhteisöissä. Seuraavissa luvuissa esitetään kyselyn ja haastattelun tuloksia.

5.1 Kyselyn tulokset

Kyselyn tulokset on jäsennelty kysymyksien mukaan järjestyksessä tulokset -osioon. Tytäryhteisöistä yhteensä 33 vastasi kyselyyn, eli vastausprosentti oli 40 prosenttia. Kysymyksessä 1 kysyttiin Tytäryhteisön nimeä ja kysymyksessä 2 pyydettiin vastaajan yhteystietoja haastattelua varten.

Tytäryhteisöltä kysyttiin tietoisuutta Helsingin kaupungin YK:lle tekemästä vapaaehtoisesta toimeenpanoraportista. Kyselyn ohessa annettiin linkki toimeenpanoraporttiin 2019, Agendasta teoiksi. Kysymyksen 3 tulokset jakaantuivat kyllä ja ei vastauksilla 20 yhteisön vastaten kyllä ja 13 vastaten ei. Tulokset ovat kuvassa 10 (s. 32).

Kuva 10. Vastanneista 61 % olivat tietoisia vapaaehtoisesta toimeenpanoraportista.

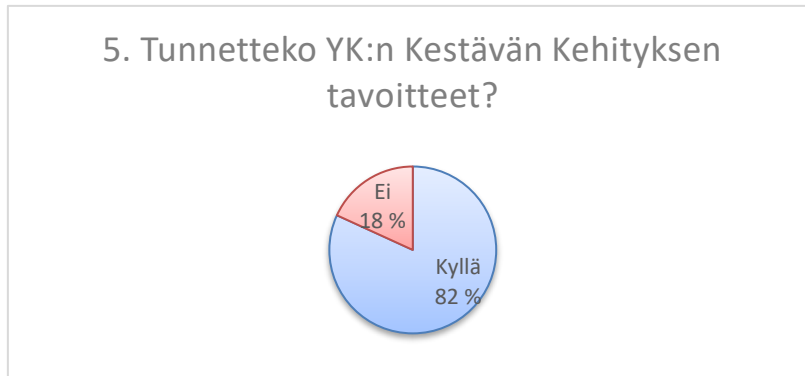
Tytäryhteisöiltä kysyttiin myös tietoisuutta Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan tavoitteista ja ohessa annettiin linkki Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan sivuille. Vastanneista yhteisöistä 31 vastasi kyllä ja 2 vastasi ei. Toimeksiantajan mukaan ympäristöpolitiikka on ohjannut tytäryhteisöjen ympäristöjohtamista hyvin tuloksin, mikä vahvistuu myöntävästi vastanneiden korkeana osuutena. Tulokset ovat kuvassa 11.

Kuva 11. Vastanneista 94 % olivat tietoisia kaupungin ympäristöpolitiikan tavoitteista.

Tytäryhteisöiltä kysyttiin kestävän kehityksen tavoitteiden tuntemusta. Kysymyksen ohessa oli kuva Agenda 2030 -tavoitteiden 17 tavoitteesta. Vastanneista yhteisöistä 27 tunsi tavoitteet ja 6 ei tuntenut. Kysymyksen lopussa oli myös linkki Agenda 2030 -tavoitteisiin ja niiden indikaattoreihin. Tulokset ovat kuvassa 12 (s. 33).

Kuva 12. Vastanneista 82 % tunsi kestävän kehityksen tavoitteet.

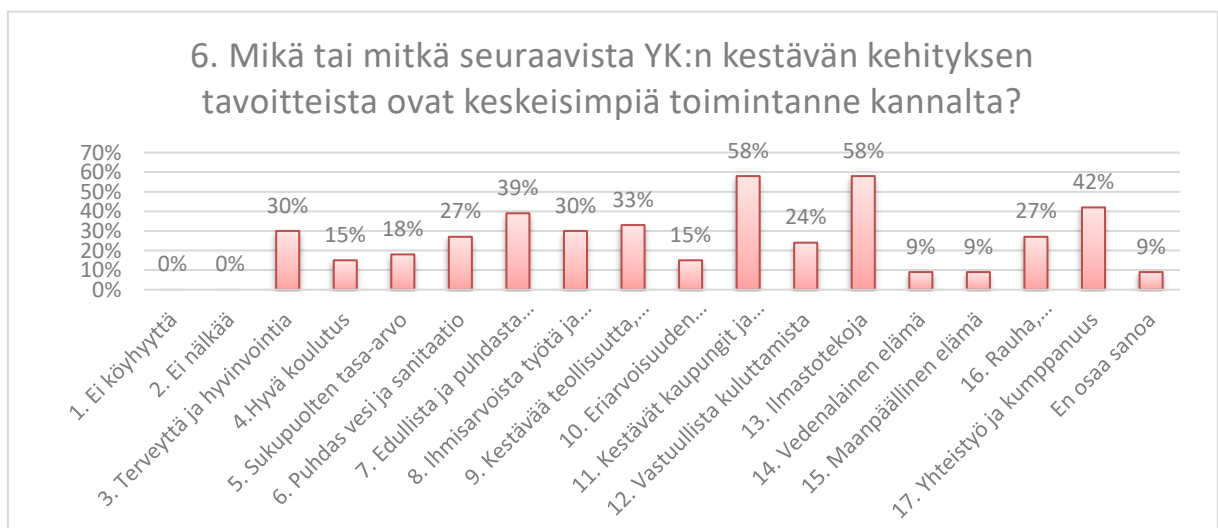

Seuraavaksi kysyttiin, mikä tai mitkä YK:n kestävän kehityksen tavoitteista ovat keskeisimpiä yhteisön toiminnan kannalta. Vastaamisen helpottamiseksi kysymyksen ohessa oli uudelleen kuva Agenda 2030 -tavoitteista sekä linkki lisätietoihin Valtioneuvoston kanslian sivuille. Vastaajista vain 3 vastasi, ettei osaa sanoa. Eniten valittiin tavoitteita 11, 13, 17 ja 7, kun muiden osalta valinnat jakaantuivat tasaisemmin. Kuvassa 13 tulokset ovat tilastoituna.

Vastauksista voitiin tulkita, että osa käsittää kestävän kehityksen tavoitteet pääasiassa ekologisuuden kannalta, vaikka muutamat valitsivat laajasti erilaisia tavoitteita.

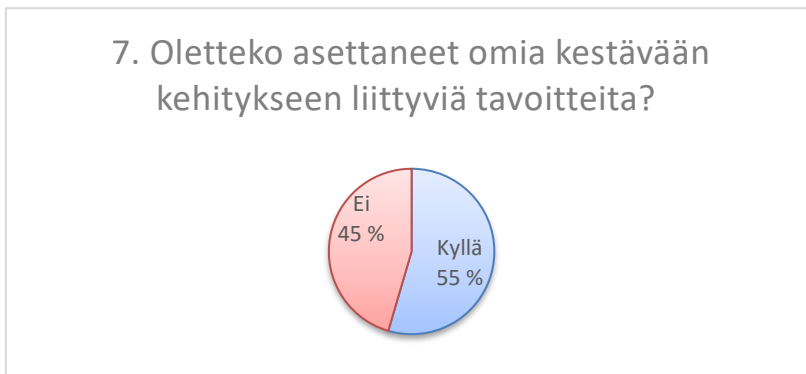
Toimeksiantajan kommentit olivat, että yhteisöjen valinnat saattavat olla ristiriidassa toimeenpanon suhteen. Toimeksiantaja ehdotti, että tavoitteiden valinnasta sekä perusteluista voisi kysyä uudelleen haastattelun yhteydessä.

Kuva 13. Vastaajat valitsivat eniten tavoitteita 11 kestävän kaupungit, 13 ilmastotekoja ja 17 yhteistyö ja kumppanuus.

Kyselyn tulosten mukaan vastanneista 18 yhteisöä oli asettanut omia kestävään kehitykseen liittyviä tavoitteita, kun taas 15 ei. Kysymyksessä toivottiin, että aiemmat kysymykset olivat antaneet laajempaa näkemystä kestävä kehityksen tarkastelulle. Moni oma tavoite saattaisi liittyä kestävään kehitykseen, vaikka niitä ei sellaiseksi mielletäisi. Kuvassa 14 on tulosten jakautuminen. Vastauksiin saattoi vaikuttaa, millaisena kokonaisuutena vastaajat näkivät kestävä kehityksen. Toisaalta tytäryhteisöjen joukossa on kaupungin vähimmäisvaatimuksien mukaan toimivia sekä kovempia tavoitteita.

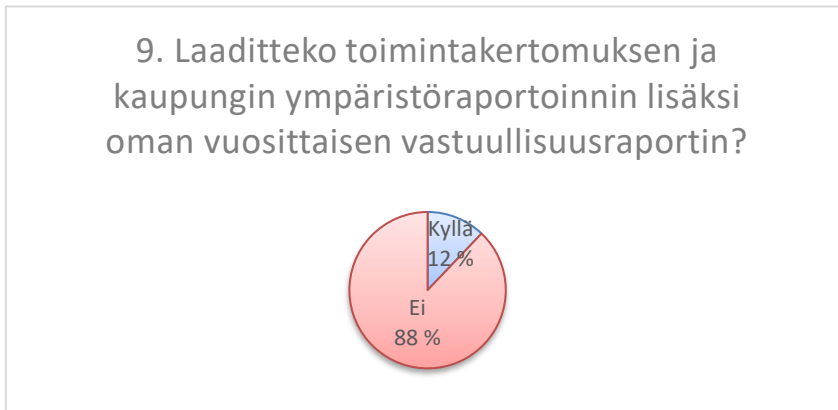
Kuva 14. Vastanneista 55 % oli asettanut omia kestävä kehityksen tavoitteita.

Omia tavoitteita asettaneilta pyydettiin kertomaan tavoitteistaan ja niiden seurannasta. Useassa yhteisössä ympäristövaikutusten seuranta tehdään Ekokompassi-ympäristöjärjestelmän avulla. Lisäksi resurssitehokkuus mainittiin monessa vastauksessa. Vaikka kestävä kehitys koostuu kolmesta näkökulmasta, vastauksissa korostui eniten ekologinen näkökulma. Lisätietoa antaneiden vastaukset löytyvät numeroituna liitteestä 2 (s.65). Kieltävästi vastanneet ohjattiin seuraavaan kysymykseen.

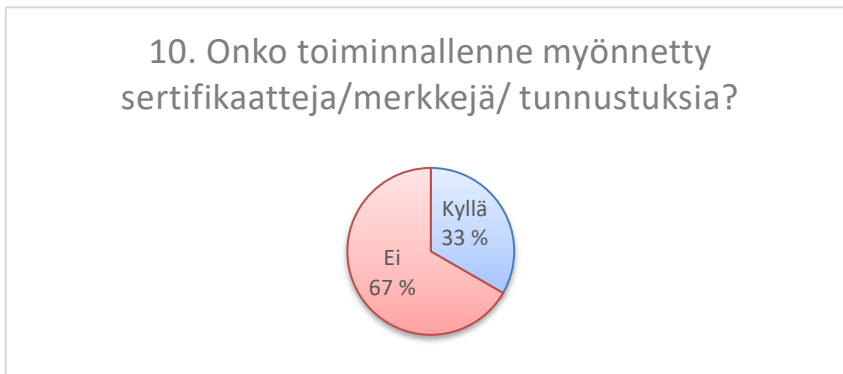
Kysymyksessä 9 selvitettiin, kuinka monessa yhteisössä laadittiin vastuullisuusraportti. Tällä tarkoitettiin omaa, erillistä raportointia kaupungille tehtävän toimintakertomuksen ja ympäristöraportoinnin lisäksi. Vastaajista 4 laatii erillisen vastuullisuusraportin ja loput 29 ei. Kuvassa 15 (s. 35) on tulosten jakautuminen. Raportointia tekevien vähäinen määrä selittyi osittain kysymyksen 12 vastauksissa (liite 3, s. 67).

Kuva 15. Vastanneista 88 % ei laadi vastuullisuusraporttia.

Kysymyksessä 10 selvitettiin, kuinka monella tytäryhteisöllä on jokin sertifikaatti, merkki tai muu tunnustus myönnettynä toiminnalleen. Vastanneista yhteisöistä 11 vastasi kyllä ja 22 yhteisöä ei. Tulokset ovat kuvassa 16.

Kuva 16. Vastanneista 33 %:lle on myönnetty jokin sertifikaatti, merkki tai tunnustus.

Edelliseen myöntävästi vastanneilta kysyttiin lisäkysymyksenä, mitä sertifikaatteja tai merkkejä yhteisön toiminnalle on myönnetty. Useilla on käytössään Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä, lisäksi ISO-standardeja sekä ympäristö- ja sosiaalisesta vastuusta myönnettyjä tunnustuksia. Vastaukset ovat numeroituna taulukossa 9 (s. 36). Kysymykseen 10 kieltävästi vastanneet siirtyivät suoraan viimeiseen kysymykseen.

Taulukko 9. Kysymyksen 11 vastaukset sertifikaateista, merkeistä ja tunnustuksista

	11. Mikä tai mitkä sertifikaatit/merkit/tunnustukset teille on myönnetty?
1	Ekokompassi
2	Ekokompassi
3	Sertifikaatti uusiutuvan energian - tuulisähkön käyttämisestä
4	Ekokompassi, avainlippu
5	Ekokompassi
6	Toiminnalliset ympäristöluvat, ISO45001, Sustainable Travel Finland-merkki, Greenest Port of the Year 2018
7	Ekokompassi
8	Ekokompassi
9	ISO 14001, EFQM Recognized for Excellence 4 star 2019, Bea World Best Conference and Event Venue in the World 2018, Evento Awards paras tapahtumatalo 2019, Vuoden maisemateko, kulttuuri puhdistaa ympäristöä - siivoustempaus 2018 jne, näissä kaikissa perusteina myös vastuullisuustyö
10	Global Destination Sustainability (GDS) -indeksi, joka mittaa destinaatiota ympäristötekojen ja sosiaalisen vastuun toimenpiteiden osalta sekä paikallisen DMMO:n (Destination Management and Marketing Organisation) toimintaa. Viime vuoden GDS-listauksessa Helsinki oli sijalla 16.
11	Green Office, Ekokompassi, Yhteiskunnallinen yritys, Sosiaalinen yritys. Lisäksi olemme ilmoittautuneet Ilmastokumppaneiden ilmastositoumukseen, mutta emme ole saaneet sen osalta mitään vastausta

Kyselyn lopussa annettiin avoimella kysymyksellä mahdollisuus antaa lisätietoja yhteisön vastuullisuustyöstä tai kestävän kehityksen käytännön toteutuksesta. Vastauksia tähän tuli yhteensä 12 ja ne vaihtelivat lisätiedoista laajempiin käytännön toteutuksiin. Huomattavaa oli, että avoimesti vastattuna erilaisia toimia osattiin tunnistaa toiminnasta. Kaikki eivät kuitenkaan koe vastuullisuusraportointia tärkeäksi, jos kestävä kehitys on muutoin hyvin integroitu toimintastrategiaan. Vastaukset löytyvät numeroituna liitteestä 3 (s. 67).

5.2 Haastattelut

Usean haastatellun yhteisön strategiassa ja omissa tavoitteissa havaittiin selkeitä yhteneväisyyksiä Agenda 2030 -tavoitteisiin. Haastatteluissa kuitenkin ilmeni, että vaikutteita ei ole otettu Agenda 2030 -tavoitteista. Omat tavoitteet olivat kaupunkistrategian ohjaamina määriteltyjä. Agenda 2030 ja 17 asetettua tavoitetta indikaattoreineen on luotu muun muassa kestävän kehityksen edistämisen työkaluksi, jotta tavoitteita olisi helpompi ymmärtää ja tunnistaa toimintaan liittyviksi. Agenda 2030 -tavoitteet ovat kuitenkin alkujaan

luotu valtioille, joten tytäryhteisöjen ei kaupungin paikallistoimijoina ole välttämättä helppo tunnistaa niitä omiksi.

“Selvät kytkennät löytyy ja havaitaan omiin tavoitteisiin, mutta tavoitteita ei ole otettu Agenda 2030 -tavoitteista. Tietyllä tavalla ei siis ohjaa, vaikka yhtäläisyydet löytyy. Meidän toiminta tukee näiden tavoitteiden saavuttamista.”

“Nämä on ne tärkeimmät ja tulee omien tavoitteidenkin kautta, mutta näitä ei varsinaisesti ole valittu.”

“Kestävä ja ympäristöä säästävä kulutus on meillä ytimessä.”

Kuten kyselyssä, myös haastattelussa kestävään kehitykseen suhtauduttiin ensisijaisesti ympäristöpainotteisena. Vaikka haastattelussa oli esillä Agenda 2030 -tavoitteet ja muistutettiin kestävä kehityksen koskevan ekologisen näkökulman lisäksi sosiaalista ja taloudellista puolta, koettiin ekologisuuteen liittyvät tavoitteet usein keskeisimmiksi omalle toiminnalle. Huomattavaa oli myös, että myös yhteisöissä, joissa substanssiin sisältyy sosiaalista kestävyttä, nähtiin ekologinen näkökulma myös tällöin merkittävänä kestäville kehitykselle. Lisäksi niissä yhteisöissä, joissa kestävä kehitys on työn ytimessä perustehtävässä, tarkasteltiin kestävä kehitystä työn sisällön kautta. Pääsääntöisesti niissä, joissa kestävä kehitys ei ole keskeisenä työn sisällössä, tarkastelu painottui työn tekemiseen tai työtapoihin.

“Meillä on ympäristökriteeritaulukko, johon merkataan kaikki tehdyt hankinnat ja mitä ympäristökriteerejä on tehty. Jos ei pysty todentamaan suoraan kilpailutuksen yhteydessä, niin sitten siellä on oma kohtansa seurannalle.”

“Hiilineutraaliusohjelmassa tavoitteet oli osittain Helsingin määrittämiä, mutta luotiin myös meille järkevät tavoitteet ja syntyi 50 toimenpiteen lista.”

“Korona laski päästöjä, mutta taloudellinen tulos kärsii ja tulee kärsimään. Silti kestävän kehityksen toimenpiteitä ei hidasteta, tehdään mieluummin muita säästöjä.”

“Neuvottelemalla pitäisi saada lisää vastuuta [toimitilan] vuokralaiselle. Haluttaisiin, että kestävä kehitys osuisi, mutta vielä se ei meillä osu.”

“Toiminnalliset ympäristöluvut ei tunnu Suomessa isolta asialta, mutta Euroopassakin jo erikoisuus. Lähinnä vaaditaan rakentamiseen, mutta toimintaan kantaa ottavat ovat harvinaisia. Toimintaa ohjaavat tulee vähintään viikoittain esille.”

Osa koki vastuullisuusraportin tärkeäksi, toiminnan vaikutukset yhteen kokoavaksi, joilla omaa vastuullisuustyötä ja kestävän kehityksen edistämistä tuodaan esille. Toisaalta osa koki vastuullisuusraportoinnin toiminnasta irrallisena byrokratiana tai ylimääräisenä työnä. Monissa yhteisöissä kestävä kehitys on kuitenkin integroitu sekä toimintastrategiaan ja tavoitteisiin että toimintakertomukseen. Tästä syystä osa kokee, että erillistä selvitystä ei ole tarpeen laatia, sillä kestävän kehityksen toteuttamista tuodaan jo muuten esille. Näissä myös kestävän kehityksen näkökulmien painotuksissa oli hieman vaihtelua. Kaupunkistrategia ohjaa koko kaupunkikonsernia monipuolisesti, mutta on huomioitava, että sen tavoitteita on sovellettava paikallisemmalle tasolle tytäryhteisöjen sisällä.

“Ei olla päätetty luoda erillistä vastuullisuusraporttia irrallisena muusta tekemisestä. Raportoidaan osana vuosiraporttia, silloin tulee ainakin hyvin näkyvyyttä, eikä irrallisena näpertelyä. Tällöin liiketoimintayksiköt kiinnostuu ehkä aikaisemmassa vaiheessa aiheista.”

“Meillä otetaan asia tosissaan ja paremmalla tiedottamisella ollaan saatu hyviä tuloksia laajemman hyväksyttävyyden osalta. Se on tietysti tärkeä, että meitä tulkitaan oikein. -- Paljon meidän toiminnasta menee ilmastonmuutoksen torjuntaan, hiilineutraaliuden saavuttamiseen ja silti kaikki ei ehkä miellä niin.”

“Fokus pitäisi [olla] raportoinnissa selkeästi siellä, että mitä on saatu aikaan eikä listata kaiken maailman temppuja.”

“Jos meidän organisaationa täytyy asettaa tavoitemittarit, siinä on kiusausta ettei tehdä kovin tavoitteellisia mittareita, koska tähdätään siihen, että saavutetaan ne. Mieluummin niin, että oleellista dataa ja kohtuullisissa määrin. -- Jos halutaan tietoa, sitten pitäisi myös olla mahdollisuus vastata, että me ei olla tehty tähän mitään. Ettei joudu keksimään, mitä vastataan.”

Pääsääntöisesti haastateltavat suhtautuivat kestävän kehityksen raportointiin ja selvitystyöhön positiivisesti. Vastauksissa toistui, että seuranta ja erityisesti jatkuvuus nähtiin kestävän kehityksen kannalta hyödylliseksi. Erityisesti niissä yhteisöissä, joissa kestävä kehitys on keskeistä substanssille, laajentuva raportointi nähtiin positiivisena muutoksena. He kokivat, että laajentuva raportointi tuo kestävän kehityksen tavoitteiden seurantaan mukaan myös niissä yhteisöissä, joissa kestävä kehitys ei liity ydinosaamiseen.

“Hyvä, että tämä näkökulma tulee muillekin esille ja, jotta tulee tehtyä tarkastelua sielläkin, missä muuten ei tehtäisi. Jos ei liity omaan substanssiin, niin jäisi muuten vähäisemmäksi.”

“Meidän ajatus on, että kaikki mitä tehdään, on koko alan käytössä avoimesti kopioitavana. Etsimme Ekokompassin tapaista laajempaa kokonaisuutta raportoida sosiaalista vastuullisuutta.”

“Hyvä, että on tavoitteellisuutta ja nostetaan esille. Kaikissa tasoissa tarvitaan sitoutumista kestävän kehityksen tavoitteisiin.”

“Olisi hyvin mietitty, miten sitä tietoa kerätään ja miten sitä on järkevä kerätä. -- Olisi parempi olla jo suunnitteluvaiheessa mukana. Mitä pystytään jo nyt keräämään tai onko se sellaista tietoa, mikä ohjaa meidän toimintaa. Vai onko jotain, että täytyy kehittää seurantamenetelmää, että pystytään tietoa tuottamaan.”

“Se on tietysti vahvuus, että meillä on yksi omistaja, kaupunki. Sitä kautta voi ajatella, että kaupunkilaiset on omistajia. Etu, että omistaja puhuu yhdellä äänellä.”

5.3 KeKe-kortit

Tytäryhteisöistä haluttiin tiivistää oleellinen helposti selattavaan, visuaaliseen muotoon. Kortit toimivat vastuullisuustyössä työkaluna, mutta myös selventävät tytäryhteisöille nykytilannetta ja mahdollisia kehityskohtia. Kuvassa 17 on esimerkki KeKe-kortin ulkonäöstä ja sisältää selitykset kortin sisällöstä:

- Tytäryhteisö ja sen luokka
- Mahdolliset sertifikaatit, merkit ja tunnustukset
- Lyhyt esittely
- Tavoitteet
- Tytäryhteisön tutkimuksessa valitut Kestävän kehityksen Agenda 2030-tavoitteet
- Luokitus nykytilanteen mukaan

Kuva 17. Selitykset KeKe-korttien sisällöstä.

5.4 Tytäryhteisöjen luokittelu ja luokittelukriteerit

Tässä opinnäytetyössä tytäryhteisöjen vastuullisuustyötä ja nykytilannetta kuvataan luokittelemalla tytäryhteisöt kolmeen luokkaan: aloittaviin, kehittyviin ja edistyneisiin yhteisöihin. Luokittelun tarkoituksena on antaa tunnustusta tehdyille työlle sekä kannustaa eteenpäin. Luokittelu myös selkeyttää toimeksiantajalle tytäryhteisöjen nykytilannetta.

Raportointi kaupungille

Pakolliset, kaupungille tehtävät yhteisöraportoinnit voivat olla ensimmäinen askel kestävän kehityksen tarkasteluun. Toimeenpanoraportointia on jatkossa tarkoitus laajentaa, jolloin kestävän kehityksen tavoitteet tulevat esille jatkossa uudella painotuksella. Lakien ja velvollisuuksien noudattaminen on jo askel vastuullisuuteen ja siksi luokittelu alkaa aloittavista.

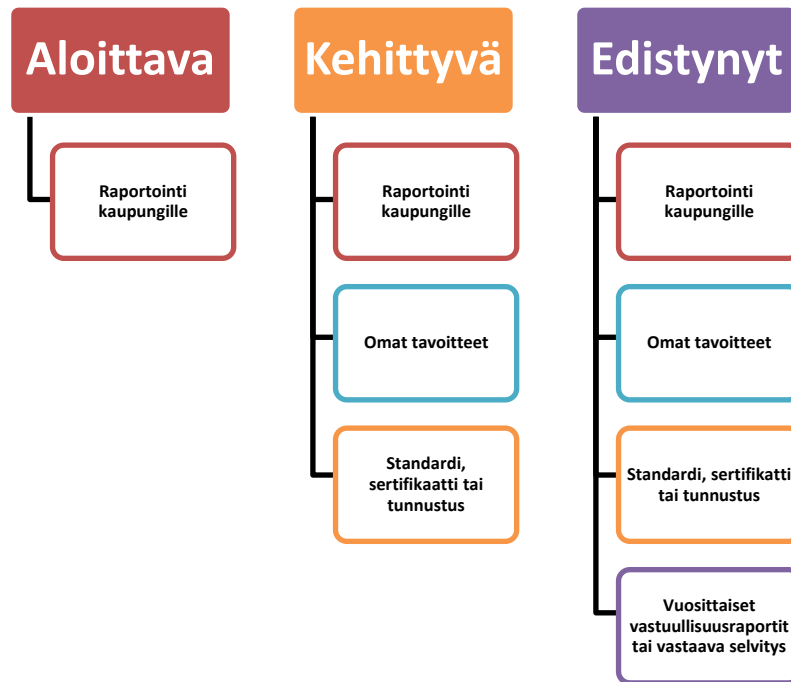
Omat tavoitteet ja sertifikaatit tai tunnustukset

Yhteisö voi asettaa omia tavoitteita toiminnalleen tai muuten työympäristölleen. Tunnustukset, noudatettavat standardit ja sertifikaatit kertovat kehitymisestä, etenkin silloin, kun arvioija on puolueeton taho. Lisäksi omat tavoitteet osoittavat, että toiminnasta on osattu jo tunnistaa kehitettävät kohdat ja näistä viestitään myös ulkoisesti.

Vastuullisuusraportti tai vastaava selvitys

Perehtyneisyyttä osoittaa, että toiminnan pienet ja merkittävät sekä lyhyen ja pitkän aikavälin teot ja tavoitteet osataan eritellä. Lisäksi erillisellä selvityksellä voidaan osoittaa, että seuranta tehdään ja toimintaa kehitetään. Raportin tarkoituksena ei ole peitellä haitallista toimintaa vaan lisätä läpinäkyvyyttä. Selvitystyössä kiinnitettiin huomiota myös siihen, onko kestävä kehitys huomioitu kaikilla kolmella osa-alueella. Mikäli voittoa pyritään tekemään, tehdäänkö sitä luonnonvarojen, ihmis- tai eläinoikeuksien kustannuksilla ja huomioidaanko taloudelliset velvollisuudet. Kuvassa 18 (s. 42) on hahmotelma pisteytyksen kriteereistä, joilla yhteisöt luokitellaan eri luokkiin.

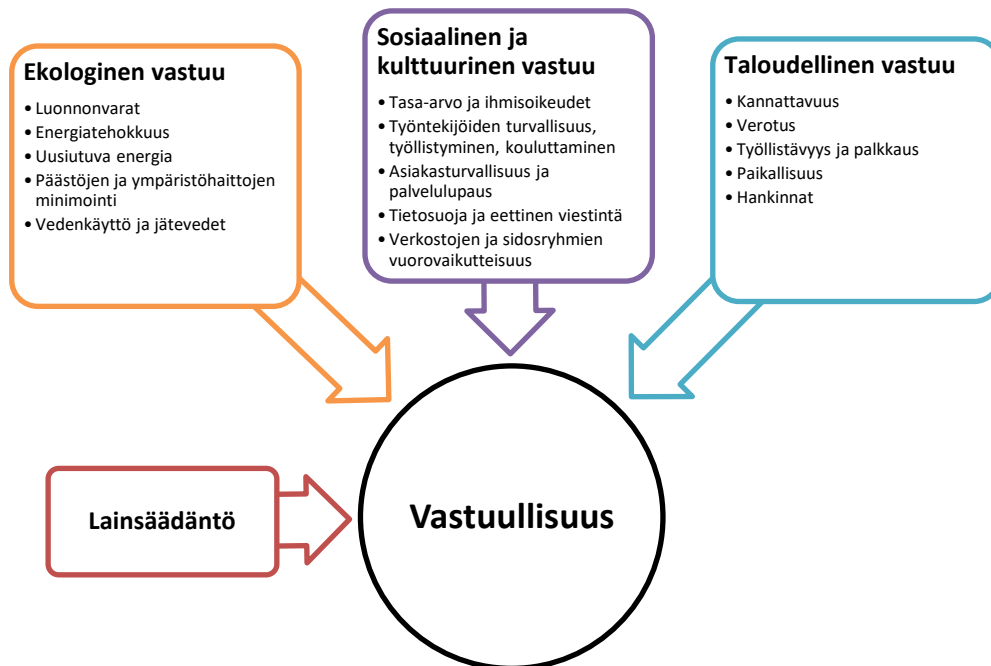
Kuva 18. Luokittelukriteerit tytäryhteisöjen luokittelulle.

Tytäryhteisöjen aineistosta ilmeni, että kestävä kehitys ja vastuullisuustyötä tuodaan esille monin eri tavoin. Mikäli kaupunki ohjaa yhteisöä annetuilla tavoitteilla ja tulospalkkiolla, yleensä tehdyistä toimista kerrotaan nettisivuilla, erillisellä vastuullisuusraportilla tai osana toimintakertomusta. On luontevaa, että suuremmilta ja kestävä kehityksen kannalta merkittäviltä yhteisöiltä vaaditaan enemmän toimia. Ensisijaisesti kannattaakin panostaa toimiin, jotka ovat oleellisia kestävä kehityksen edistämiseksi ja kaupunkistrategian tavoitteiden täyttymiseksi.

Vastuullisuuden määrittäminen ei ole yksiselitteistä. Riippuu, painottaako tarkastelija ekologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia vai taloudellisia arvoja vai esimerkiksi kotimaisuutta. Kuvassa 19 (s. 43) on kuvattuna kestävä kehityksen mukaisesti eri näkökulmien vaikutukset vastuullisuus -käsitteen muodostumiseen. Vastuullisuutta voi tarkastella erilaisilla painotuksilla. (Harmaala, ym. 2012)

Kuva 19. Vastuullisuuden näkökulmia. (Harmaala, ym. 2012)

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta kansainvälinen yhteistyö, tiedon ja tutkimustulosten sekä osaamisen jakaminen ovat merkittäviä. Tulee kuitenkin huomioida, että yksin Euroopan sisällä valtiot ja kaupungit eroavat toisistaan muun muassa kulttuurisesti, maankäytöllään, teollisuudellaan ja taloudellisen tilanteensa mukaan.

Toisinaan vuosien vastuullisuusraporttien tulokset saattavat vaihdella vuosien välillä suuntaan ja toiseen. Tämä voi johtua toiminnan kasvamisesta, muuttuneista kriteereistä, vastuunjaon tai lainsäädännön muutoksista sekä laaja-alaisemmasta kestävä kehityksen tarkastelusta ja arviointimenetelmistä. Mielestäni vastuullisuustyön raportoinnissa on tärkeää tarkastella, onko organisaatio pitänyt lupauksensa, päässyt tavoitteisiinsa, ovatko tavoitteet realistisia ja toisaalta – pystytäänkö raportissa ilmenneitä muutoksia perustelemaan.

Tavoitteiden toteuttaminen paikallisella tasolla on kestävä kehitystä parhaimmillaan, sillä vastuullisuustyö on ennen kaikkea tekoja. Tavoitteiden ja edistyksen seuraaminen ja niistä viestiminen tuovat toteen organisaation arvojen mukaisia tekoja. Muuten ne jäävät ideologiaksi tai toteutumattomien suunnitelmien tasolle. Mikäli toimintaa ei seurata, ei voida todentaa, milloin ja millaisin kriteerein kestävyys toteutuu. Lisäksi yhteisöjä ohjatessa

tuloksista vaaditaan raportointia, joilla todennetaan tavoitteiden täyttyminen. Kun tuloksista on jo olemassa olevaa tietoa, kannattaa siitä kertoa myös eteenpäin.

5.5 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Kaupungin toiminta perustuu avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen, joten pohjatietoa on tästä syystä helposti saatavilla. Toimeksiantajana Helsingin kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluilla on ympäristöraportoinnin ja ympäristöjohtamisen valmennuskäyntien kautta kohtalaisen paljon tuntemusta tytäryhteisöistä ja niiden toiminnasta. Vaikka toimeksiantajalla oli pohjatietoa yhteisöjen tilanteesta, on selvitystyössä suhtauduttava avoimesti ja objektiivisesti.

Kyselyyn haluttiin tuoda informatiivisuutta lyhyillä selostuksilla ja lähdemateriaalilinkeillä, jotta näkemyserot eivät vaikuttaisi tuloksiin. Kestävän kehityksen tuntemuksen taso vaikuttaa siihen, miten vastaaja osaa tarkastella yhteisönsä toimintaa. Kestävä kehitys saatetaan esimerkiksi nähdä vain ekologisen näkökulman osalta luonnonsuojeluna tai resurssitehokkuutena. Kyselytutkimus antoi analysoitavaksi tilastot, joita tutkimuksessa oli tarkoituksena selvittää. Vastausprosenttiin oltiin tyytyväisiä ja kyselystä saatiin yleiskuva yhteisöjen kestävä kehityksen tuntemuksesta.

Monimenetelmätutkimus tuottaa tutkimukselle lisäarvoa parantamalla luotettavuutta. Erityisesti lisäarvoa tuottaa, kun määrällinen ja laadullinen yhdistetään tiiviisti toisiinsa. Laadullisen ja määrällisen tutkimusosan yhdistämisen käyttämiselle tulee kuitenkin olla peruste. (Puusa & Juuti, 2020, s. 306) Haastatteluihin valittiin sellaisia yhteisöjä, joista opinnäytetyöhön saadaan esimerkkitapaukset.

Toisaalta haastattelut antoivat näkemyksen vain niistä tytäryhteisöistä, joita haastateltiin. Yleisiä johtopäätöksiä ei siksi haastatteluista voida tehdä. Haastateltaviksi valittiin yhteisöjä, joista löytyy kestävä kehityksen tuntemukselle pohjaa. Oletus perustui kyselytulosten ja toimeksiantajan tuntemukseen. Haastatteluun valittujen yhteisöjen myötä oletusta ei todennettu tässä tutkimuksessa. On huomioitava, että kyselyllä ja haastattelulla hankittu aineisto perustuu kyseisen henkilön näkemykseen ja sen hetkiseen tietoon, ja siksi kartoitus on hyvä toistaa säännöllisesti.

Haastatellut yhteisöt tunnistivat niille määritellyn luokituksen ja pitivät luokittelukriteereitä kuvaavina toiminnalleen. Tästä voitaisiin päätellä, että tytäryhteisöjen kestävän kehityksen tilanneselvityksessä onnistuttiin. Tutkimuksessa saatiin selville, millaiset tytäryhteisöt ovat kestävän kehityksen työssään alkuvaiheessa ja millaiset ovat edistyneemmällä tasolla.

6 Kehitysehdotukset

Kestävän kehityksen raportointityössä on oleellista, että ymmärretään, miksi työ tehdään. Tytäryhteisöjen tukeminen ja ohjeistaminen vastuullisuustyössä keventää raportoinnista aiheutuvaa työtaakkaa. Kun tiedot ja taidot vastuullisuustyössä kehittyvät, lisääntyy ymmärrys työn konkreettista hyödyistä. Toinen tärkeä seikka on tunnistaa kestävän kehityksen kannalta oleelliset asiat, joiden osalta kehittymistä edistetään. Nämä seikat tunnistettuaan, oman työnsä tunteva voi oppia löytämään uusia kehityskohtia, joita ulkopuolinen ei välttämättä osaisi ehdottaa. Mielestäni yhteistyö ja osallistaminen ovat tärkeässä osassa kehittämistyössä.

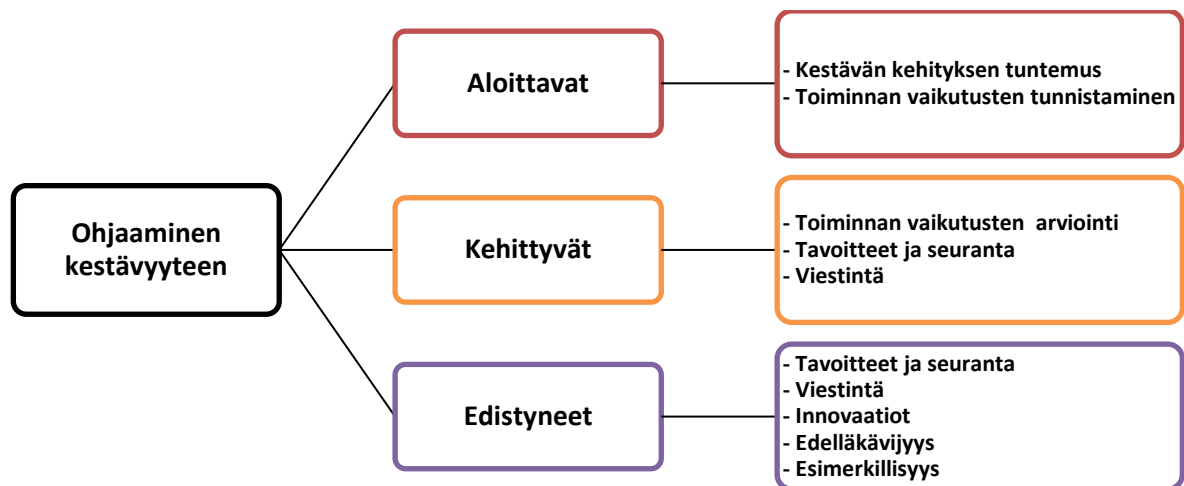
Kaupungin rooli, tehtävät ja vastuualueet ovat erittäin laajoja. Tärkeää on strategian mukainen ja tavoitteellinen toiminta sekä vastuun jakaminen eri alojen erityisosaajille. On luontevaa, että kaupunkien vaikutusta Agenda 2030 tavoitteiden paikallisena toimeenpanijana korostetaan, sillä valtaosa asuu kaupungeissa. Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen käytännön tasolla vaatii ymmärrystä siitä, mikä on oleellista, miten edistymistä seurataan ja miten toimintaa voisi kehittää. Helsingin kaupungin ohjaukseen voisi kuulua vastuuhenkilön kouluttaminen tytäryhteisöihin.

Tytäryhteisöt ovat jo toimialansa mukaan jaoteltu eri luokkiin, lisäksi opinnäytetyössä luokittelua tehtiin kestävän kehityksen toimeenpanon mukaisesti. Tässä opinnäytetyössä tehty luokittelu ja sen kriteerit tehtiin selvitystyötä varten. Mikäli Helsingin kaupunki jatkaisi samanlaista luokittelua, luokittelu ja sen kriteerit saattavat muuttua. Opinnäytetyössä tehtyä luokittelua voisi käyttää hyödyksi yhteisöjä ohjattaessa ja toimeenpanoraportteja laatiessa. Esimerkiksi aloittava yhteisö tarvitsee erilaista tukea ja ohjausta kuin edistynyt yhteisö.

Kaupungilla on eri toimialoille hieman erilaisia tavoitteita, esimerkiksi pysäköintitaloilta ei vaadita yhtä tavoitteellista työtä kuin Helsingin Satama Oy:ltä tai Helen Oy:ltä.

Luokittelu tehtiin opinnäytetyössä, koska eri toimialoilla toimivia yhteisöjä on haastava ohjata yhdellä kaavalla. Selvitystyön ja luokittelukriteerien jälkeen sekä ohjaaja että ohjattava pystyvät hahmottamaan nykytilanteen ja kehityskohteet. Läpinäkyviksi tehdyt kriteerit auttavat tytäryhteisöä tunnistamaan myös itse oman tilanteensa ja tällöin kehitystyötä voi tapahtua monella tasolla. Kuvassa 20 on eroteltuna mahdollisia ohjaustarpeita nykytilanteen luokittelun mukaan.

Kuva 20. Tytäryhteisöjen ohjaaminen aloittavista edistyneisiin.

Ennen kaikkea kestävän kehityksen edistäminen tulisi integroida työhön ja tunnistettava tavoitteellisen toiminnan hyödyt – ei nähdä kokonaisuutta ainoastaan raportointikansiona. Haastatteluissa kriteerit ja yhteisön KeKe-kortti näytettiin haastateltavalle ja heistä jokainen tunnisti oman luokkansa ja ymmärsi kriteerien määrittelyn. Nyt kun yhteisöistä on tehty kestävän kehityksen selvitys, on seuraavaksi analysoitava, mitä ja miten seuranta jatketaan. Esimerkiksi lyhyt ja ytimekäs kysely on sekä vastaajalle että toimeksiantajalle helppo tapa selvittää tilannetta ja ohjaustarvetta sekä pitää keskustelua yllä. Laajentuvan toimeenpanoraportin myötä perusteellisempaa selvitystä tullaan todennäköisesti laatimaan muidenkin kuin keskeisten yhteisöjen osalta.

Tytäryhteisöjen joukossa on useita Ekokompassi-ympäristöjärjestelmää käyttäviä sekä erilaisia standardeja ja sertifikaatteja omaavia. Laajennetussa toimeenpanoraportoinnissa yhteisöjen osalta ainakin Ekokompassia kannattaisi hyödyntää, sillä se on usealle jo tuttu työväline. Lisäksi haastattelussa ilmeni mielenkiintoa järjestelmälliseen sosiaalisen kestävyuden mittaamiseen ja seurantaan. Voisi selvittää, voisiko raportointia joltain osin yhdistää tai mahdollisesti Ekokompassi-ympäristöjärjestelmää laajentaa kestävä kehityksen tai vastuullisuuden seurannan työkaluksi.

Laajentuvasta raportoinnista ja seurannasta tulee mielekkäämpää, mikäli tytäryhteisöt otetaan kehitystyöhön mukaan. Tekijä tuntee usein työnsä parhaiten. Haastatteluissa ilmennyt hankintojen ympäristökriteerien seuranta oli mielenkiintoinen, sillä hankintojen ympäristövaikutuksia ei ole yksinkertaista seurata. Laajentuvan raportoinnin osalta nousi myös halukkuutta osallisuuteen sekä kiinnostusta suunnittelutyöhön. Yhteisöiltä, joissa kestävä kehityksen seuranta on jo tuttua, voisi olla kannattavaa kerätä kokemuksia. Laajentuvassa raportoinnissa on suotavaa hyödyntää jo olemassa olevia seurantatyökaluja ja -menetelmiä, joita yhteisöt ovat itselleen kehittäneet. Merkittävä huomio myös oli, että toimialojen ollessa erilaisia, samanlaisiin kaavakkeisiin vastaaminen voi olla haastavaa.

7 Johtopäätökset

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin Helsingin kaupungin tytäryhteisöjen kestävä kehityksen nykytilannetta laajennettavaa vapaaehtoista toimeenpanoraporttia varten. Tarkoituksena oli selvittää, tunnetaanko tytäryhteisöissä Agenda 2030 -tavoitteet ja miten niitä toteutetaan toiminnassa.

Tutkimuksessa selvisi, että Helsingin kaupungin tytäryhteisöissä kestävä kehitys tunnetaan kohtalaiseen hyvin, mutta enimmäkseen ekologisen näkökulman kautta. Agenda 2030 -tavoitteet ovat kohtuullisen tuttuja monelle, mutta niiden sisällyttämistä toimintaan ja käyttöä työkaluna ei ole tunnistettu. Kestävä kehitys huomioidaan ja tunnistetaan enimmäkseen niissä yhteisöissä, joissa kestävä kehitys liittyy substanssiosaamiseen eli työn ydinasiaan. Kestävä kehityksen toteutus näkyy siten, että toimintastrategia ohjaa toimintaa kestävämpään suuntaan ja yhtäläisyyksiä Agenda 2030 -tavoitteisiin havaittiin. Tytäryhteisöt

eivät ole kuitenkaan luoneet omia tavoitteitaan Agenda 2030 -tavoitteiden pohjalta. Huomioitavaa myös on, että Helsingin kaupungin tavoitteet ohjaavat tytäryhteisöjä. Kestävän kehityksen sisällyttäminen kaupunkistrategiaan vaikuttaa myös yhteisöjen toimintaan, jolloin välttämättä toiminnan ei mielletä pohjautuvan Agenda 2030 -tavoitteisiin.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen käytännön tasolla vaatii ymmärrystä siitä, mikä on oleellista, miten edistymistä seurataan ja miten toimintaa voisi kehittää. Tuloksista voitiin päätellä, että kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamista käytännön tasolla vaatii vielä lisää ohjausta. Oleellista olisi keskeisten näkökulmien tunnistaminen ja seurantaan tarkoitettujen työkalujen kehittäminen. Selvisi myös, että vastuullisuusraportointi nähtiin osittain lisätyönä tai osittain edistymistä näkyväksi tuovana yhteenvetona. Tytäryhteisöjen ohjaamista voisi kehittää opinnäytetyön luokittelun mukaisesti; aloittavia, kehittyviä ja edistyneitä oman tasonsa mukaan.

Osana tätä työtä luotiin KeKe-kortit, joilla tulokset saatiin esiteltyä tiiviisti ja visuaalisesti. Ideana on, että laajan raportin sijasta tytäryhteisöjen kestävän kehityksen nykytilanne on tiivistettynä ja helposti silmäiltävässä muodossa. KeKe-korttien avulla tytäryhteisö voi helpommin seurata omaa edistymistään. Lisäksi yhtenäisellä menetelmällä tehty selvitys antaa mahdollisuuden vertailla yhteisöjä keskenään.

Opinnäytetyö antoi riittävän luotettavan pohjan kaupungin laajentuvaan kestävän kehityksen raportointiin. Tuloksista voitiin päätellä, mikä on nykytilanteen taso tytäryhteisössä ja miten kaupunki voisi jatkaa toimeenpanoraportin laajentamista. Lisäksi haastatellut tytäryhteisöt kokivat, että luokittelunkriteerit olivat ymmärrettävät ja tunnistivat oman luokkansa.

8 Pohdinta

Opinnäytetyön aiheen sain ekotukitoiminnan kautta, jonne soitin kysyäkseni opinnäytetyön tarpeesta. Ekotukitoiminnan projektikoordinaattori Elina Mähönen oli vienyt viestiä eteenpäin ja aihe löytyi Helsingin kaupungilta. Keskusteltuani ohjaajieni Pirita Kuikan, Johanna af Hällströmin ja Markun Lukinin kanssa, työ vaikutti heti mielenkiintoiselta

projektilta. Oli kiinnostavaa ja antoisaa päästä seuraamaan laajaa kehittämistyötä läheltä ja olla siinä osallisena. Sen lisäksi, että opinnäytetyö kokosi yhteen koulutuksessa oppimaani, opin työtä tehdessäni valtavasti. Koin saaneeni lisää kokemusta ja uusia näkökulmia kestävän kehityksen paikallisesta toteutuksesta. Lisäksi ohjaajien läsnäolo ja tarkka ohjaaminen toi työhön konkretiaa. Kyseessä ei ollut opiskelijalle keksitty aihe, vaan tehty työ pohjautui tarpeeseen.

Eryteisesti Agenda 2030 -tavoitteiden toteuttaminen kaupunkitasolla ja tytäryhteisöjen omat seurantamenetelmät jäivät tästä työstä mieleen. Kaupunkien toiminta-alan laajuuden ymmärtäminen toi esille monia mahdollisuuksia, joita paikallinen toimija voi tehdä kestävän kehityksen edistämiseksi. Jokainen kunta tai organisaatio on erilainen, joten yhtenäistä toimeenpanomallia ei voida laatia. Kaupunginvaltuustoon valittujen päättäjien näkemykset vaikuttavat, miten laajasti sekä millaisella painotuksella ja kunnianhimmolla kestävän kehityksen tavoitteisiin pyritään.

Aineistonkeruumenetelmänä haastattelut vaativat enemmän työskentelyaikaa kuin kysely, sillä kyselystä tulokset saatiin suoraan esitettävään muotoon. Haastatteluja oli silti mielekästä tehdä. Ilahdutti kuulla, miten positiivisesti tytäryhteisöissä kestävään kehitykseen ja kaupungin kehittämistyöhön suhtauduttiin. Yhteisöistä löytyi hyviä ideoita ja omia seurantamalleja. Lisäksi erään haastattelun lopuksi haastateltava esitti yhteisönsä ympäristötyöstä tehdyn diaesityksen. Yhteisöt, joissa kestävä kehitys on tunnistettu konkreettisesti omasta toiminnasta, esittelevät mieluusti työtään ja visioitaan.

Opinnäytetyö aloitettiin keväällä, jolloin taustalla vaikutti edelleen tiukimpien koronarajoitteiden vaikutus omalle elinkeinolle. Haasteellinen aika antoi toisaalta lisämotivaatiota opinnoille. Koronapandemia sulki keväällä muun muassa kirjastot, joten ilman HAMKin sähköisiä materiaaleja aloitusajankohta olisi myöhästynyt huomattavasti. Kevät ja kesä olivat kiireisiä, sillä perehdyin tytäryhteisöihin ja opinnäytetyön aiheeseen samalla, kun suoritin harjoittelua ja kävin töissä. Kesällä kuitenkin harjoittelupaikka vaihtui osa-aikatyöhön ja aikaa vapautui enemmän opinnäytetyön teorian kirjoittamiseen. Olin hieman myöhässä itse asettamastani aikataulusta, mutta syksyllä kysely ja haastattelut etenivät odotettua ripeämmin.

Mikäli nyt ryhtyisin tähän työhön uudestaan, laatisin mahdollisesti täytettävän kaavakkeen yhteisöjen laajempaa tarkastelua varten. Koostaisin kaavakkeen kestävän kehityksen kannalta oleellisiksi katsotuista näkökulmista, jolloin tämä olisi voinut toimia vaihtoehtoisena aineistonkeruumenetelmänä haastatteluille. Tällöin useamman yhteisön tilannetta olisi voitu kartoittaa kohtuullisessa ajassa. Haastattelut kuitenkin antoivat yhteisöille mahdollisuuden kertoa omia ideoitaan sekä toteutusta vapaammin sanoin. Haastattelut olivat siten tärkeä osa työtä, vaikka vain kymmentä yhteisöä oli mahdollista haastatella.

Usein kuulee sanottavan, että jopa mielekkääseen opinnäytetyön aiheeseen kyllästyy. Työn edetessä kuitenkin kiinnostuin aiheesta vain enemmän. Oma tausta ekoyrittäjänä antoi alkujaan kipinän opiskella kestävästä kehityksestä ja vastuullisuudesta. Kokemukset vastuullisuuden positiivisista vaikutuksista liiketoiminnalle johtivat tämän aiheen äärelle. Opinnäytetyön tutkimusprosessissa pääsi kokonaisuudessaan hyödyntämään opinnoista saatuja oppeja sekä harjoitteluista karttuneita projektityöskentelytaitoja. Jo koulutuksen aikana kartoittavat projektit tuntuivat eniten omalta alalta, joten olin erittäin tyytyväinen saamaani toimeksiantoon. Opintopolulla suuntautuminen kestävän kehityksen ja vastuullisuustyön edistämiseen on tuntunut oikealta. Näiden teemojen parissa toivon työllistyväni ja käyttäväni luovuuttani kestävän kehityksen ammattilaisena.

Lähteet

City of New York. (2018). *New York City's Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development July 2018*. Voluntary Local Review.

https://www1.nyc.gov/assets/international/downloads/doc/VLR_final_accessible.docx

Demos Helsinki. (2020). *KESTO – Kestävyyden johtaminen ja toimeenpano paikallistasolla*.

Haettu 18.10.2020 osoitteesta: <https://www.demoshelsinki.fi/referenssit/kesto-fi/>

Ekokompassi. (n.d.). *Usein kysyttyä*. Haettu 26.10.2020 osoitteesta :

<https://ekokompassi.fi/ymparistojarjestelma/usein-kysyttya/>

Espoon kaupunki. (2020). *Voluntary Local Review. Implementation of the United Nations' Sustainable Development Goals 2030 In The City Of Espoo*.

<https://www.espoo.fi/download/noname/%7B51AF2F3B-6828-4CB3-BF78-D597D839E95B%7D/129376>

European union. (2020). *European handbook for SDG Voluntary Local Reviews*.

https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC118682/european_handbook_for_sdg_voluntary_local_reviews_online.pdf

Halonen, T., Korkman, S., Lund, P., Nuevonen, A., Rohweder, L., Sojamo, S., Taalas, P., Taipale, K., Tuomioja, E. (2017). Ahola, S (toim.). *Kirjava käsikirja kestävään kehitykseen*. Helsinki: Tammi

Harmaala, M. M. & Jallinoja, N. (2012). *Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta*. Helsinki:

Sanoma Pro Oy. E-kirja. [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/FABBIXGTFF#kohta:1.\(\(20\)Johdanto\(\(20\):\(1.2\(\(20\)Yritysvastuu\(\(20\)/piste:b94](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/FABBIXGTFF#kohta:1.((20)Johdanto((20):(1.2((20)Yritysvastuu((20)/piste:b94)

Helmi. (n.d.-a). *Mikä kaupunginkanslia on?* Helsingin kaupungin sisäinen intra. Haettu 25.6.2020 osoitteesta:

http://helmi.hel.fi/Kanslia/osastot/Sivut/default.aspx&sa=D&ust=1595671774525000&usg=AFQjCNEtqac8M9jWAYqx1XlqNpXVKmi_aA

Helmi. (n.d.-b). *Konserniohjaus*. Helsingin kaupungin sisäinen intra. Haettu 25.6.2020 osoitteesta:

[http://helmi.hel.fi/Kanslia/osastot/talous_ja_suunnitteluosasto/konsernioh-
jaus/Sivut/default.aspx&sa=D&ust=1595707140345000&usg=AFQjCNGKAlOYvADQXa
yWjGbDXRq0_i1nkw](http://helmi.hel.fi/Kanslia/osastot/talous_ja_suunnitteluosasto/konsernioh-
jaus/Sivut/default.aspx&sa=D&ust=1595707140345000&usg=AFQjCNGKAlOYvADQXa
yWjGbDXRq0_i1nkw)

Helsingin kaupunki. (2017a). *Helsingin kasvatust ja koulutus*. Toimialan esittely 30.5.2017.

Haettu 24.5.2020 osoitteesta: [https://www.hel.fi/static/liitteet/kasvatuksen-ja-
koulutuksen-toimiala/Kasko_toimialan_esittely_300517.pdf](https://www.hel.fi/static/liitteet/kasvatuksen-ja-
koulutuksen-toimiala/Kasko_toimialan_esittely_300517.pdf)

Helsingin kaupunki. (2017b). *Helsingin kaupungin konserniohje*. Haettu 25.6.2020

osoitteesta: <https://www.hel.fi/static/helsinki/maat-saannot/Konserniohje.pdf>

Helsingin kaupunki. (2019a). *Agendasta teoiksi*. YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden

toteutuminen Helsingissä 2019. [https://www.hel.fi/static/helsinki/julkaisut/SDG-VLR-
Helsinki-2019-fi.pdf](https://www.hel.fi/static/helsinki/julkaisut/SDG-VLR-
Helsinki-2019-fi.pdf)

Helsingin kaupunki. (2019b). *Maailman toimivin kaupunki – Helsingin kaupunkistrategia*

2017–2021. Haettu 23.5.2020 osoitteesta: [https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-
hallinto/strategia-ja-talous/kaupunkistrategia/strategia-ehdotus/#luku3](https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-
hallinto/strategia-ja-talous/kaupunkistrategia/strategia-ehdotus/#luku3)

Helsingin kaupunki. (2020a). *Yhteisöraportti 2019*. Helsingin kaupungin keskushallinnon

julkaisu. [https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2020/Yhteis%C3%B6raportti-
2019.pdf](https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2020/Yhteis%C3%B6raportti-
2019.pdf)

Helsingin kaupunki. (2020b). *Helsingin kaupunkikonserni*. Haettu 11.5.2020 osoitteesta:

[https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/organisaatio/helsingin-
kaupunkikonserni/](https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/organisaatio/helsingin-
kaupunkikonserni/)

Helsingin kaupunki. (2020c). *Tytäryhteisöt*. Haettu 11.5.2020 osoitteesta:

[https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/organisaatio/helsingin-
kaupunkikonserni/yhteisot](https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/organisaatio/helsingin-
kaupunkikonserni/yhteisot)

Helsingin kaupunki. (2020d). *Helsingin kaupungin organisaatio*. Haettu 23.5.2020

osoitteesta: <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/organisaatio>

Helsingin kaupunki. (2020e). *Tämä on tarkastusvirasto*. Haettu 25.7.2020 osoitteesta:

<https://www.hel.fi/tav/fi/tama-tarkastusvirasto/>

- Helsingin kaupunki. (2020f). *Kaupunkiympäristö*. Organisaatio ja toimialan esittely. Haettu 23.4.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi/organisaatio-toimialan-esittely/>
- Helsingin kaupunki. (2020g). *Kulttuuri ja vapaa-aika*. Tietoa meistä. Haettu 23.7.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/kulttuurin-ja-vapaa-ajan-toimiala/fi/tietoa-meista/>
- Helsingin kaupunki. (2020h). *Sosiaali- ja terveystoimi*. Toimialan esittely. Haettu 23.7.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/sote/fi/esittely/>
- Helsingin kaupunki. (2020i). *Tämä on Talpa*. Haettu 25.7.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/talpa/fi/tama-on-talpa/>
- Helsingin kaupunki. (2020j). *Liikelaitos Stara*. Haettu 25.7.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/stara/fi/staran-esittely/>
- Helsingin kaupunki. (2020k). *Me olemme palvelukeskus*. Haettu 23.7.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/palvelukeskus/fi/me-olemme-palvelukeskus/>
- Helsingin kaupunki. (2020l). *Työterveyslaitos*. Tietoa meistä. Haettu 23.7.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/tyoterveys/fi/tietoa-meista/>
- Helsingin kaupunki. (2020m). *HKL. Mitä teemme?* Haettu 14.8.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/rekry/fi/valitse-helsinki/hkl>
- Helsingin kaupunki. (2020n). *Helsingin kaupungin tilinpäätös 2019*. Kaupunginvaltuusto 17.6.2020. https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2020/Tilinpaatos_2019_2.pdf
- Helsingin kaupunki. (2020o). *Ympäristöpolitiikka*. Haettu 27.8.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/helsinki/fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparistonsuojelu/ymparistopolitiikka/ymparisto/politiikka>
- Helsingin kaupunki. (2020p). *Helsinki jakaa kokemuksiaan YK:n korkean tason kestävän kehityksen poliittisessa foorumissa*. Helsingin kaupungin uutinen. Haettu 17.10.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/uutiset/fi/kaupunginkanslia/yk-korkean-tason-kestavan-kehityksen-poliittisessa-foorumissa>
- Helsingin kaupunki. (2020q). *95 § Ilmastohätätilan julistaminen*. Pormestarin päätös. Haettu 17.10.2020 osoitteesta: <https://www.hel.fi/static/kanslia/viestinta/pormestarin-paatos-ilmastohatatiln-julistus-25092020.pdf>

- Hildén, M. G., Carter, F., Halonen, T. R., Adriaan, M., & Perrels Gregow, H. (2016). *Ilmastomuutoksen heijastevaikutukset Suomeen*. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-302-6>
- Hyvärinen, M., Nikander, P., Ruusuvoori, J., & Aho, A. L. (2017). *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Tampere: Vastapaino. E-kirja. <https://www.ellibslibrary.com/book/9789517686112>
- Kananen, J. (2017). *Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. E-kirja. <https://www-booky-fi.ezproxy.hamk.fi/lainaa/1228>
- Kuntalaki (410/2015). Haettu 5.10.2020 osoitteesta: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150410#Lidp447143232>
- Kuntaliitto. (2017). *Toimivat yhdyskunnat - elinvoimaa ja elämisen laatua*. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2017/1857-toimivat-yhdyskunnat-elinvoimaa-ja-elamisen-laatua>
- Kuntaliitto. (2020). *Ilmastomuutos ja kunnat*. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2031-ilmastonmuutos-ja-kunnat>
- MMM. (2014). *Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2022*. Maa- ja metsätalousministeriö. Haettu 27.10.2020 osoitteesta: https://mmm.fi/documents/1410837/1720628/2014_5_Ilmastomuutos.pdf/8a446702-2960-44b8-9e02-c21598a472de/2014_5_Ilmastomuutos.pdf.pdf/2014_5_Ilmastomuutos.pdf
- Malin, M. & Uuttu- Deschryvere, L. (2020). *Projektsuunnitelma*. Voluntary Local Review (VLR) 2021, Helsingin kaupungin sisäiset materiaalit, syyskuu 2020.
- Puusa, A. & Juuti, P. (2020). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. E-kirja. <https://www.bookbeat.fi/kirja/Laadullisen%20tutkimuksen%20n%C3%A4k%C3%B6kulmat%20ja%20menetelm%C3%A4t-224757>
- Schmidt-Thomé, K., Eskelinen, H., Lamuela Orta, C., Laurila, L., Lähteen-oja, S., Monni, S., ... & Terämä, E. (2020). *Kestävän kehityksen johtaminen ja toimeenpano paikallistasolla*. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-931-8>

- SDNS. (2016). *Getting Started with the SDGs in Cities – a Guide for Stakeholders*. United Nations. The Sustainable Development Solutions Network. Haettu 5.10.2020 osoitteesta: <https://sdgcities.guide/this-is-a-summary-for-getting-started-with-the-sdgs-in-cities-a-guide-for-local-stakeholders-8d4b639d2ba9>
- Tilastokeskus. (n.d.). *Väestörakenne*. Tunnuslukuja väestöstä alueittain, 1990–2019. Haettu 31.7.2020 osoitteesta: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vaerak/statfin_vaerak_pxt_11ra.px/chart/chartViewPie/
- Ulkoministeriö. (n.d.). *Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet*. Haettu 27.7.2020 osoitteesta: <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>
- United Nations. (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. Haettu 11.5.2020 osoitteesta: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>
- Urm.fi. (n.d.) *Tietoa hankkeesta*. Haettu 20.10.2020 osoitteesta: <http://urmi.fi/tietoa-hankkeesta/>
- Valtioneuvoston kanslia. (2020). *Voluntary National Review 2020 FINLAND: Report on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development*. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-947-9>
- Valtioneuvoston kanslia. (n.d.-a). *Kestävän Kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030*. Haettu 11.5.2020 osoitteesta: <https://kestavakehitys.fi/agenda-2030>
- Valtioneuvoston kanslia. (n.d.-b). *Mitä on Kestävä kehitys?* Haettu 11.5.2020 osoitteesta: <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys>
- Vantaan kaupunki. (n.d.). *Vastuullisuustyö Vantaalla*. Haettu 19.10.2020 osoitteesta: <https://www.vantaa.fi/vastuullisuus>
- Vantaan kaupunki. (2018). *YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG) olennaisuusarviointi*. Vuoden 2018 päätoimenpide, vastuullisuusneuvottelukunta. Haettu 19.10.2020 osoitteesta: https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaa_wwwstructure/144850_SDG_olennaisuusarviointi_Vantaan_kaupunki_2018_j.pdf

Woodbridge, M. (2015). *Cities and the sustainable development goals*. ICLEI Briefing Sheet, (2), 1–4. <https://www.local2030.org/library/232/ICLEI-Briefing-Sheets-02-Cities-and-the-Sustainable-Development-Goals.pdf?fbclid=IwAR3UcLJuuPcdeE2nHUmCj28VN1GmPkC9YzLyJnU5KVR5oxFpstat oDUu0OY>

Ympäristöministeriö. (2019). *Ministeri Mikkonen: USA:n ero Pariisin ilmastopimuksesta ei rapauta sopimusta, EU jatkaa kunnianhimoisella linjalla*. Tiedote. Haettu 17.10.2020 osoitteesta: <https://valtioneuvosto.fi/-/ministeri-mikkonen-usa-n-ero-pariisin-ilmastopimuksesta-ei-rapauta-sopimusta-eu-jatkaa-kunnianhimoisella-linjalla>

Liite 1: Kysely

Kestävän Kehityksen toteuttaminen Helsingin kaupungin tytäryhteisöissä

Hyvä vastaaja,

Tällä kyselyllä kartoitetaan Helsingin kaupungin tytäryhteisöjen kestävän kehityksen nykytilannetta. Kysely liittyy kaupungin kestävän kehityksen Agenda 2030 tavoitteiden vapaaehtoiseen toimeenpanoraportointiin YK:lle.

Helsinki on raportoinut tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2019 ja seuraava raportti laaditaan vuoden 2021 keväällä. Seuraavassa raportissa on tarkoitus laajentaa raportointia koskemaan myös tytäryhteisöjen kestävän kehityksen työtä.

Kysely toteutetaan osana Hämeen ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä ja yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa. Työssä tarkastellaan tarkemmin tytäryhteisöjen kestävän kehityksen tilaa.

Aikaa kyselyyn kuluu noin viisi minuuttia, kiitos ajastasi!

Lähetäthän vastauksesi 4.9.2020 mennessä.

Linkit avautuvat uuteen välilehteen ctrl-näppäintä samanaikaisesti painamalla.

Tiia Tuomisto
Opinnäytetyön tekijä
Kestävä Kehitys, HAMK
tiia.tuomisto@student.hamk.fi

Johanna af Hällström
Ohjaaja
johanna.afhallstrom@hel.fi

1. Tytäryhteisön nimi *

2. Vastaajan yhteystiedot (tietoja ei luovuteta eteenpäin) *

Nimi	<input type="text"/>
Puhelin	<input type="text"/>
Sähköposti	<input type="text"/>

3. Oletteko tietoisia Helsingin kaupungin vapaaehtoisesta toimeenpanoraportista YK:lle? [Agendasta teoksiksi](#) *

- Kyllä
 Ei

4. Oletteko tietoisia Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan tavoitteista? [Ympäristöpolitiikka](#) *

- Kyllä
 Ei

5. Tunnetko YK:n Kestävän Kehityksen tavoitteet? Kuvassa kaikki 17 tavoitetta. *

- Kyllä
 Ei

YK:n globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030 hyväksyttiin YK:n kestävän kehityksen huippukokouksessa syyskuussa 2015. Tarkoituksena on edistää käytännön ratkaisuja tavoitteiden toteuttamiseen.

Suomen [maaraaportin 2020](#) mukaan sosiaalinen kestävyys on parantunut, mutta ekologinen kestävyiden osalta kehitystä ei ole tapahtunut samassa määrin. Myös Suomessa on petrattavaa mm. kulutustapojen sekä luonnon monimuotoisuuden heikentymisen ehkäisyn kanssa.

6. Mikä tai mitkä seuraavista YK:n kestävän kehityksen tavoitteista ovat keskeisimpiä toimintanne kannalta? *

1. Ei köyhyyttä
 2. Ei nälkää
 3. Terveystt ja hyvinvointia
 4. Hyvä koulutus

5. Sukupuolten tasa-arvo
6. Puhdas vesi ja sanitaatio
7. Edullista ja puhdasta energiaa
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja
10. Eriarvoisuuden vähentäminen
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt
12. Vastuullista kuluttamista
13. Ilmastotekoja
14. Vedenalainen elämä
15. Maanpäällinen elämä
16. Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto
17. Yhteistyö ja kumppanuus
- En osaa sanoa

Lisätietoa tavoitteiden sisällöstä ja mittareista: kestavakehitys.fi/agenda-2030

7. Oletteko asettaneet omia kestävään kehitykseen liittyviä tavoitteita?

- Kyllä
- Ei (siirryt kohtaan 9)

8. Millaisia omat tavoitteenne ovat ja miten seuraatte tavoitteiden toteutumista?

9. Laaditteko toimintakertomuksen ja kaupungin ympäristöraportoinnin lisäksi oman vuosittaisen vastuullisuusraportin? *

- Kyllä
- Ei

10. Onko toiminnallenne myönnetty sertifikaatteja/merkkejä/tunnustuksia? *

- Kyllä
- Ei (siirryt kohtaan 12)

11. Mikä tai mitkä sertifikaatit/merkit/tunnustukset teille on myönnetty?

12. Haluatteko kertoa jotain muuta vastuullisuustyöstänne tai kestävään kehityksen tavoitteiden käytännön toteutuksesta?

Kiitos vastauksistasi!

Lisätietoa aiheista:

[Helsinki ja kestävä kehitys tavoitteet](#)

[Kestävä kehitys / Agenda-2030](#)

[Kestävä kehitys tavoitteet](#)

[Agenda 2030 toimeenpano Suomessa](#)

Liite 2: Kyselyn vastaukset tavoitteista ja seurannasta (kysymys 8)

	8. Millaisia omat tavoitteenne ovat ja miten seuraatte tavoitteiden toteutumista?
1	Koko toimintamme tarkoitus on lajien suojelu eli maanpäällinen elämä (15) Meillä on Hiilineutraali Korkeasaari 2030 -ohjelma (13) Euroopan eläintarhojen kampanja 2020-21 on meriluonnon suojelu ja kestävä kalastus (14) Maailman eläintarhajärjestöllä on juuri valmistumassa kestävän kehityksen ohje, jossa eläintarhoja kannustetaan ja ohjataan toimimaan kaikkien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.
2	Strategiamme on laadittu laajan vastuullisuusajattelun ympärille. Teemme vuosittain tavoitteita liittyen taloudelliseen, sosiaaliseen ja ekologiseen vastuullisuuteen tuottamissamme tapahtumissa. Tällaisia tavoitteita ovat esim. alueellisen kulttuurityön lisääminen, tapahtumien hiilijalanjäljen laskeminen ja kompensointi jne.
3	Tuetaan kierrätystä ja jätteiden syntypaikkalajittelua tuottamalla hyvää paikallista jätepalvelua, joka mahdollistaa tämän helposti. Seurataan lajitteluasteen ja eri jätemäärien kehittymistä sekä asiakastytytyvyyttä.
4	Ekokompassin mukaiset tavoitteet sekä henkilöstön hyvinvointi. Seurataan konserniraportoinnin kautta sekä työterveyden kautta.
5	Energian kulutustavoitteet. Kulutusseurannalla. Jätteiden lajittelu. Jäteraporteilla. Energiehokas korjausrakentaminen. Toteutumien arviointi.
6	Kestävän kehityksen edelläkävijyys on nostettu omaksi strategiseksi kärkihankkeeksi. Hankkeen etenemistä seurataan yrityksen johdon ja hallituksen toimesta aktiivisesti ja jatkuvasti. Helsingin Satama on sitoutunut omaan hiilineutraliuusohjelmaan joka pudottaa sataman omat khk-päästöt noltaan viimeistään vuonna 2035, sekä myös vähentää satama-alueen muut hiilidioksidipäästöt huomattavasti.
7	Ekokompassi, vedenkulutuksen vähentäminen, sekajätteen vähentäminen, muovin vähentäminen
8	Hiilineutraalisuustavoite. Seurataan kvartaaleittain ja vuosittain. Tulostavoite. Seurataan jatkuvasti.
9	Uudet rakennukset ovat kaikki A-energialuokkaa, peruskorjauksissa pyritään parantamaan energiatehokkuutta vähintään 25%
10	Useita tavoitteita, tässä mm. Ilmastokumppanuuteen liittyvät sitovat tavoitteet ovat: · Energijätteen määrän vähentäminen 8 % vuoteen 2022 mennessä (Vertailuvuosi 2018) · Kestävän kehityksen toimintalinjauksien noudattaminen siivoustoimessa ja kiinteistöhuollossa sekä ympäristömerkittyjen puhdistusaineiden käyttäminen pääosin siivouksessa · Käytössä olevien luomu- ja lähituottajien raaka-aineiden määrän kasvattaminen ravintolapalveluissa.
11	Olemme ottamassa parhaiten ympäristöohjelma Ekokompassin käyttöön ja sitä kautta meillä on asetettu tavoitteita. Samoin olemme sitoutuneet kaupunkistrategiaan ja valinneet sieltä tavoitteemme.
12	Toimintasuunnitelmamme tavoitteiden mukaisesti työstämme parhaillaan sisäistä vastuullisuusohjelmaa ja niiden ympärille määriteltyjä toimenpiteitä, jotka jatkossa ohjaavat kokonaisvaltaisemmin Helsinki Marketingin vastuullisuustyötä. Ohjelma toimenpidesuunnitelmineen valmistuu vuoden 2020 aikana ja tukee omalta osaltaan muun muassa kaupungin Hiilineutraali Helsinki 2035 –toimenpideohjelmaa sekä Helsingin kestävän matkailun ohjelmaa. Työhyvinvoinnille ja osaamisen kehittämiseksi on laadittu omat tavoitteet sekä toimintasuunnitelmat, joita seurataan säännöllisesti. Keväällä 2020 on aloitettu yhteistä toimintakulttuuria kehittävät työpajat, joiden tuloksena syntyy koko yhtiön toimintaa ohjaava malli. Lisäksi laadiimme oman tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, joka valmistuu vuoden 2020 aikana.
13	Mittaamme toimintamme kautta saavutettavaa luonnonvarasäästöä, joka saavutetaan ohjaamalla tuotteita uudelleenkäyttöön. Säästö syntyy vertaamalla vastaavien uusien tuotteiden luonnonvarakulutusta. Olemme yhdistäneet laskennan kassajärjestelmäämme sekä ilmaiseksi uudelleenkäyttöön toimittamiemme tuotteiden seurantaan. Pystymme seuraamaan toteumaa jatkuvasti, emme reaaliaikaisesti, mutta pienellä viiveellä.
14	Tavoitteet ovat vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa. Toimintasuunnitelman toteutumista seurataan ja siitä raportoidaan yhtiön hallitukselle säännöllisesti.

15	Tavoitteemme ovat pääasiassa suunnitelmallisia toimenpiteitä, joiden toteuttamista seurataan säännöllisesti ja joista raportoidaan yhtiön hallitukselle ja Helsingin kaupungille.
16	Tavoitteet ovat pääasiassa vuosittaisen toimintasuunnitelman toimenpiteitä, jotka edistävät yhtiön tarkoituksen toteutumista. Tavoitteiden toteuttamista seurataan ja siitä raportoidaan yhtiön hallitukselle ja osakkeenomistajalle.
17	Kestävän kehityksen tavoitteemme ovat vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan kuuluvia toimenpiteitä, jotka edistävät Helsingin kaupungin omaisuuden hoitoa ja rakennuksen turvallista, terveellistä ja toimivaa käyttöä. Tavoitteiden toteuttamista seurataan säännöllisesti ja siitä raportoidaan yhtiön hallitukselle ja osakkeenomistajalle.
18	Omaisuuden hoidon ja kiinteistön ylläpidon tavoitteet ovat vuosittaisessa toimintasuunnitelmassamme, jonka toteutumista seurataan ja josta raportoidaan yhtiön hallitukselle ja osakkeenomistajalle.

Liite 3: Kyselyyn vastanneiden lisätietoa (kysymys 12)

	12. Haluatteko kertoa jotain muuta vastuullisuustyöstänne tai kestävän kehityksen tavoitteiden käytännön toteutuksesta?
1	Valitsin tavoitteiksi meidän ydintoiminnan kannalta keskeisimmät, mutta se ei poissulje muita tavoitteita. Esimerkiksi tasa-arvo on meille todella tärkeää.
2	Pyrimme rakentamaan sosiaalisen vastuullisuuden kokonais kuvan ekologisen vastuullisuuden Ekokompassin rinnalle.
3	Olemme kaupungin innovaatioyhtiö, joka toteuttaa kaupungin voimassa olevaa strategiaa digitalisaation, ympäristön ja elinkeinopolitiikan ehdoilla. Valtaosa rahoituksesta tulee erilaisista EU instrumenteista.
4	Tuemme Jätkäsaaren asukkaiden vastuullista kierrätystä ja jätteiden syntypaikkalajittelua sekä pyrimme jatkoprosessissa jakeiden materiaalikierrätykseen.
5	Tarkennus 9. kysymyksen vastaukseen: meillä ei tosiaan ole erillistä vastuullisuusraporttia, vaan ollaan tehty päätös sisällyttää kaikki vastuullisuus indikaattorit ja mittarit ns. perinteiseen vuosiraportointiin. Idean on sitoa kestävyystavoitteen kaikkeen toimintaan, eikä nähdä sitä erillisenä palana.
6	Hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen edistyy suunniteltua nopeammin. Investointeja hiilineutraalisuuteen on tehty H1 2020 aikana yli 400 M€ euron edestä. Uudet hiilineutraalit energiaprojektit etenevät edellä aikataulusta.
7	Vastuullisuusraportointia on tarkoitus ryhtyä laatimaan viimeistään ensi vuodelta.
8	Sähköiset oppimisen välineet ja pois turhan monistamisen ja paperin jakamisen
9	<p>-Sitoumus2050</p> <p>-Yhteiskuntasitoumus 2050</p> <p>Sitoumus, ja sille määritellyt julkaisu nettiin, tekstin hiominen, joryn hyväksyntä, sitoumusten raportointi /-> Sitoumus ok, on going</p> <p>-YK: Agenda 2030 toimenpiteet sovitujen mittareiden ylläpito ja työ, on going</p> <p>-Sustainable Travel Finland Ympäristömerkki kokous- ja koko työ: ympäristöohjelma, nettiin, n. 1 v. merkki 2020, alusta luotu, markkinointisuunnitelma, henkilöstön koulutus, yms.</p> <p>-Business Finland destinaatiopaikoille koulutukset, netti</p> <p>-Visit Finland</p> <p>-ISO14001 Ympäristöjärjestelmä määräaikauditointi 28.-29.1.2020, painopisteen määrittäminen, sisäinen auditointi, materiaalin kasaus ja lähetys -> sisäisten auditointien järjestäminen, prosessien riskien ja mahdollisuuksien tarkentaminen dl 30.9.2020</p> <p>-ISO9001 Laatu- ja johtamisjärjestelmä Uudelleen sertifiointi 28. 29.1.2020, painopisteen määrittäminen, materiaalin kasaus ja lähetys</p> <p>-EFQM Koko toiminnan 365-sertifikaatti Uudelleen sertifiointi Voimassa 2022 asti</p> <p>-BSAG BSAG:n Tapahtumat talossa ja Itämerisitoumus</p> <p>Sitoumuksen päivittäminen/tarkistaminen BSAG:lle, Joululahjoitus ok.</p> <p>Itämeriaiheelle näkyvyyttä kanavissa.</p> <p>-Kulttuuri Puhdistaa</p> <p>Yhteistyötempaus eri toimijoiden Uusi tapahtuma 2020 (9.kerta) v.20 käynnistys</p> <p>-Ympäristöä kesken luonnon puolesta</p> <p>-Ilmastokumppanit 3. sitoumusta</p> <p>Sitoumukset jätetty Ilmastokumppanuuteen liittyvät sitovat tavoitteet ovat: Hgin kaupunki Energiajätteen määrän vähentäminen 8 % vuoteen 2022 mennessä (Vertailuvuosi 2018)</p> <p>Kestävän kehityksen toimintalinjauksien noudattaminen siivoustoimessa ja kiinteistöhuollossa sekä ympäristömerkittyjen puhdistusaineiden käyttäminen pääosin siivouksessa</p> <p>-World Vision Suomi Käytössä olevien luomu- ja lähituottajien raaka-aineiden määrän kasvattaminen ravintolapalveluissa.</p>

	<p>-Kummilapsi Fernando Jose, Peru, kuukausilahjoitus, Muistamiset</p> <p>-Climate week/ Ilmastotekoja, ilmastoviikolla Seminaari Finlandia-talossa. Koko maan laajuiseen teemaviikkoon osallistetaan valtion johto, ministeriöt, koulut, kodit, ilmastoviikko PERUTTU kaupungit, kunnat, yritykset ja muut organisaatiot. Ilmoitin meidät, mutta en ole saanut vahvistusta.</p> <p>-Helsingin kaupungin Helsinki Marketing 17.9 pilotointi kokous Kestävän kehityksen hiilijalanjälki laskenta 18.12.2019</p> <p>-kestävän kehityksen kokouspaikka</p>
10	<p>Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä auditoidaan syksyllä 2020.</p> <p>Teemme laajasti yleisötyötä, jossa teemme yhteistyötä koulujen kanssa ja erityisesti viemme taidetta kaupunginosiin ja koteihin. Vähentää osaltaan eriarvoisuutta.</p>
11	<p>Helsinki pyrkii olemaan kestävän elämäntyylin suunnannäyttävä ja ilmastomuutoksen torjunnan kärjessä.</p> <p>Panostamme Helsinki Marketingissa vahvasti tämän tavoitteen toteutumiseen olemalla omalla toimialallamme kestävän toiminnan edelläkävijä, uusien vastuullisten ratkaisujen kehittäjä ja kansainvälisesti kiinnostava toimija, jonka tekemistä seurataan. Tavoitteenamme on edistää aktiivisesti asennemuutosta niin paikallisesti kuin kansainvälisestikin, ja saada aikaan konkreettisia tekoja kohti kestävämpää elämäntyyliä. Vastuullisuus on läpileikkaavasti yhtiön strategian ytimessä ja sen myötä mukana kaikessa tekemisessä: osana asiakaskokemusta, kohtaamisia, tarinankerrontaa ja sisäisiä prosesseja.</p> <p>Esimerkkejä käytännön toteutuksista:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Think Sustainably -palvelu MyHelsinki.fi-sivustolla - Sustainable Meeting -toimintamalli tapahtumille, kokouksille ja kongresseille - Influence Sustainably -vaikuttajamarkkinointi - Helsinki yksi Visit Finlandin Sustainable Travel Finlandin pilottidestinaatioista.
12	<p>Ilmastositoumuksessa olemme ilmoittaneet:</p> <p>Sitoudumme laskemaan oman hiilijalanjälkemme ja hiilitaseemme.</p> <p>Sitoudumme Ekokompassi-ympäristöjärjestelmän kriteereihin ja jatkuvan parantamisen periaatteisiin.</p> <p>Pyrimme minimoimaan hiilipäästömme, jokaista uudelleenkäyttöön ohjaamaamme tuotetta kohden.</p> <p>Ohjaamme ja neuvomme asiakkaitamme, henkilökuntaamme ja sidosryhmiämme ympäristöystävällisempään elämäntapaan. Meillä on myös Suomen Luonto- ja ympäristökoulujen liiton sertifikaatti ympäristökasvatuksen kehittämiskeskuksena toimimisesta.</p>
13	<p>Olemme aloittaneet Ekokompassi -ympäristöjärjestelmän käyttöönoton. Tavoitteena hankkia myös sertifikaatti arviolta vuonna 2021.</p>
14	<p>Pidämme omaa työtämme tärkeänä Helsingin kaupungin omaisuuden hoidossa sekä terveellisten ja turvallisten toimintaympäristöjen toteuttamisessa.</p>
15	<p>Pidämme toimintaamme hyödyllisenä kaupungin palvelutuotantoympäristöjen ylläpidossa ja kehittämisessä.</p>
16	<p>Pidämme yhtiömme toimintaa merkityksellisenä osana toimivan oppimis- ja opetusympäristön toteuttamisen mahdollistamista.</p>
17	<p>Pidämme toimintaamme tärkeänä Helsingin kaupungin omaisuuden hoidossa ja toimivan ja turvallisen kulttuuri- ja palvelurakennuksen ylläpidossa keskeisessä keskustasijainnissa.</p>
18	<p>Pidämme toimintaamme tärkeänä hoitaessamme tärkeää kulkuväylää ja pienpiirteistä liike- ja toimitilarakennusta Itä-Helsingissä. Toimintamme palvelee rakennuksessa toimivia yrityksiä sekä siellä asioivia ja sen kautta kulkevia ihmisiä.</p>

Liite 4: KeKe-kortteja

KORKEASAARI

ELINVOIMA JA MARKKINOINTI

EEP-ohjelma, SmartZoos, WAZA, IUCN member, EAZA

ESITTELY

Eläintarha ja villieläinsairaala

- Ympäristökasvatus
- Eläinlajien suojelutyö
- Voittoavoittelematon

TAVOITTEITA

- ELÄINTEN HYVINVOINTI, ASIAKASLÄHTÖISYYS, EKOLOGISUUS, AVOIMUUS, OIKEUDENMUKAISUUS, TALOUDELLISUUS, MONIMUOTOISUUS
- HIILINEUTRALIUS 2030
- KOKIJI SUOMEN PARASTA TYÖPAIKKAA

AGENDA 2030

13. ILMASTOTEKOJA
14. VEDENALAINEN ELÄMÄ
15. MAANPÄÄLLINEN ELÄMÄ

NYKYTILANNE

Edistynyt
Kehittynyt
Aloittava

Kehittynyt

HELSINKI STADION

TOIMITILAT

ESITTELY

Töölön jalkapallostadionin kiinteistön vuokraaja

- Helsinki Stadion Managementin (HJK) vuokrasopimus voimassa vuoteen 2030

TAVOITTEITA

- SOPIMUSUUDISTUKSESSA VUOKRALAISEN VELVOITTEIDEN MÄÄRITYS
- KESTÄVÄT HANKINNAT

AGENDA 2030

5. SUKUPUOLTEN TASA-ARVO
10. ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
11. KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT
12. ILMASTOTEKOJA
13. VASTUULLISTA KULUTTAMISTA
17. YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

NYKYTILANNE

Edistynyt
Kehittynyt
Aloittava

Aloittava

NIEMIKOTISÄÄTIÖ

SOSIAALI JA TERVEYS

Ekokompassi
Ilmastokumppanit-verkosto
HEI -Ilmastopalkinto (HSY) 2019

ESITTELY

Kuntoutuspalveluita

- Asunispalvelut
- Jälleenvuokraus
- Valmennus- ja työtoiminta
- Päivätoiminta

TAVOITTEITA

- ENOTUJHENKILÖTOIMINTA
- ENERGIA- JA RESURSSITEHOKKUUS
- YMPÄRISTÖOHJELMA
- YHTEISÖLLISYYS

AGENDA 2030

10. ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
12. VASTUULLINEN KULUTTAMINEN
13. ILMASTOTEKOJA

NYKYTILANNE

Edistynyt
Kehittynyt
Aloittava

Kehittynyt

PÄÄKAUPUNKISEUDUN KIRRÄTYSKESKUS

TUKIPALVELUT

Ekokompassi, Green Office, Yhteiskunnallinen yritys, Sosiaalinen yritys, Ilmastostoumus: hiilijalanjälki & hiilitase

ESITTELY

- Kierrättäminen, ympäristökoulutus ja -neuvonta
- Verstaatoiminta, Käsintaltopalvelut ja uusintatoukat (Plan B)
- Tukityöllistämisen ja työelämävalmiuksien kehittäminen

TAVOITTEITA

- VÄHENTÄÄ LUONNONVAROJEN KULUTUSTA
- KASVATTAA YMPÄRISTÖTIETOISUUTTA
- LISÄTÄ OSALLISTUMISEN JA TYÖNTEON MAHDOLLISUUKSIA
- HIILIPOSITIIVISUUS

AGENDA 2030

8. IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA
11. KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT
12. VASTUULLISTA KULUTTAMISTA
13. ILMASTOTEKOJA

NYKYTILANNE

Edistynyt

HELEN OY

MARKKINAEMPTISESTI TOIMIVAT

ISO 14001 -ympäristöjärjestelmästandardi, ISO 45001 -työturvyy- ja työturvallisuusjärjestelmästandardi, Green Office

ESITTELY

Sähköä, kaukolämpöä ja -jäähdytystä sekä palveluita energian pientuotantoon sekä asiakkaiden omaan energiankäyttöön ja sen tehostamiseen

TAVOITTEITA

- HIILINEUTRALIUS 2035
- VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN, YMPÄRISTÖVASTUULI, IHMISET JA TALOUDELLINEN VASTUU

AGENDA 2030

7. EDULLISTA JA PUHDASTA ENERGIAA
8. IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA
9. KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA
11. KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT
13. ILMASTOTEKOJA
17. YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

NYKYTILANNE

Edistynyt

HELSINGIN SATAMA

MARKKINAEMPTISESTI TOIMIVAT

Ympäristösertifikaatti ISO 14001
Laatusertifikaatti ISO 9001
Johtamisjärjestelmä ISO 451001

ESITTELY

Yksi Euroopan vilkkaimmista matkustajasatamista

SUOMEN PÄASATAMA

- MATKUSTAJALIIKENNE
- RAHTILIIKENNE
- TERMINAALIT

TAVOITTEITA

- AGENDA 2030
- HIILINEUTRALIUS 2025 MENNESSÄ
- PÄÄSTÖJEN, JÄTTEIDEN JA MELUN VÄHENTÄMINEN
- ITÄMERIHAASTE, BPO, ESPD, GREEN CRUISE PORT

AGENDA 2030

6. PUHDAS VESI JA SANITAATIO
13. ILMASTOTEKOJA
14. VEDENALAINEN ELÄMÄ

NYKYTILANNE

Edistynyt